

Univerzita Karlova v Praze

Pedagogická fakulta

Katedra hudební výchovy

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Pěvecké sbory v Litoměřicích

Choirs in Litoměřice

Barbora Härtingová

Vedoucí práce: MgA. Mgr. Marek Valášek, Ph.D.

Studijní program: Specializace v pedagogice

Studijní obor: Anglický jazyk – Hudební výchova se zaměřením na vzdělávání

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Pěvecké sbory v Litoměřicích vypracovala pod vedením vedoucího práce samostatně za použití v práci uvedených pramenů a literatury. Dále prohlašuji, že tato práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze, 12. července 2018

.....

Barbora Härtingová

Ráda bych poděkovala všem, kteří ve mně probudili lásku k hudbě a ke sborovému zpěvu. V souvislosti s prací děkuji sbormistrům a zpěvákům, kteří si na mě našli čas a obohatili mé znalosti v této oblasti. Poděkování si zaslouží také moje maminka, která mi během psaní bakalářské práce byla velikou oporou. A v neposlední řadě chci poděkovat vedoucímu práce, MgA. Mgr. Marku Valáškoví, Ph.D., za pohotové reakce a pomoc při doladování této písemnosti.

ANOTACE

Bakalářská práce zmapuje činnost současných pěveckých sborů v Litoměřicích a jejich dopad na kulturní a společenské dění města. Popisuje činnost jednotlivých sborů z hlediska historického, sociologického a uměleckého. Dále se v rozhovorech soustředí na jednotlivé sbormistry, zpěváky a propojení jejich vlastního života s životem sborovým.

KLÍČOVÁ SLOVA

člen sboru, Litoměřice, sbor, sbormistr

ANNOTATION

This Bachelor Thesis is dealing with the activity of choirs in Litoměřice town. It is examining the impact of choirs on the cultural life of the town. Furthermore, it describes the existence of choirs themselves from historical, sociological and artistic perspective. The thesis is also focused on the individual singers and conductors. In interviews, it explores the connection between their ordinary life and their life in the choir.

KEYWORDS

member of the choir, Litoměřice, choir, conductor

Obsah

1	Úvod.....	7
2	Pěvecké sbory v Litoměřicích.....	8
2.1	Vznik sborové tradice ve městě	8
2.2	Zaniklé sbory.....	9
2.2.1	Pěvecké sdružení litoměřických učitelů	9
2.2.2	Hlásek	11
2.3	Současné sbory.....	15
2.3.1	Chrámový sbor.....	15
2.3.2	Litoměřický festivalový sbor	16
2.3.3	Sbor Puellae cantantes a jeho přípravná oddělení	17
2.3.4	Singing Friends	22
2.3.5	Syrinx.....	23
2.3.6	Daisies.....	25
2.3.7	Sbor Páni kluci a jeho oddělení	25
2.3.8	Bobulky.....	30
2.3.9	Appendix.....	31
2.3.10	SouHlásek, SamoHlásek.....	32
2.3.11	Máj.....	34
2.3.12	Cantica Bohemica	36
3	Nejvýznamnější sborové akce	38
3.1.1	Litoměřická notička	38
3.1.2	Podzimní sborové dny	39
3.1.3	Smetanův Kamýk.....	39
3.1.4	Velký letní koncert.....	40
4	Závěr	42

4.1	Seznam použitých informačních zdrojů.....	43
4.2	Seznam příloh.....	46

1 Úvod

Sborový zpěv hraje v Litoměřicích výraznou úlohu při utváření kulturního obrazu města. V posledních letech mají občané skrze pěvecké sbory bezprostřední možnost zapojit se do místních kulturních událostí. Rok od roku ve městě narůstá zájem o sborové zpívání. Litoměřické pěvecké sbory se bezesporu řadí mezi republikovou špičku a svým záběrem pomáhají rozšiřovat povědomí o ušlechtilém sborovém umění.

Výběr tématu bakalářské práce úzce souvisí s vlastní zkušeností se sborovým zpíváním. Již od útlého věku jsem navštěvovala pěvecké sbory v Litoměřicích, což se zásadně podepsalo na mém vztahu k hudbě a ke kultuře obecně. Vzhledem k událostem posledních let, kdy laťka sborového zpívání ve městě stoupla na světovou úroveň, jsem se rozhodla k tématu přispět.

Bakalářská práce nejprve popíše jednotlivé pěvecké sbory, jejich historii, chod, koncertní činnost, spolupráci s ostatními hudebními tělesy, spolupráci s profesionálními umělci a další aspekty jejich aktivit. Poté vyjmenuje aktuálně nejdůležitější sborové akce na Litoměřicku. Nakonec dá v rozhovorech čtenáři možnost nahlédnout do osobnější roviny života některých sbormistrů a sborových zpěváků.

Za cíl si dávám podrobně popsat existenci všech dlouhodobě pracujících sborů ve městě a nastínit, jak pěvecké sbory a sborové osobnosti v posledních šedesáti letech obohacují životy občanů Litoměřic a jeho přilehlého okolí. Využívám k tomu zejména ústních podání jednotlivých sbormistrů a zpěváků, což považuji za nejdůležitější a také nejobsáhlejší zdroj informací. Dále čerpám z webových stránek samotných sborů a také novinářských serverů mapujících kulturní prostředí Litoměřicka. Jako zdroj mi poslouží vydané brožury některých litoměřických sborů. Mimo jiné jsem použila i informace z již napsaných bakalářských a diplomových prací na podobná témata.

2 Pěvecké sbory v Litoměřicích

2.1 Vznik sborové tradice ve městě

Litoměřice jsou městem, které se při počtu 25 000 obyvatel pyšní více než dvaceti pěveckými tělesy. Nebylo tomu tak ale vždy. Začátkem padesátých let minulého století tu byl pouze sbor jeden – chrámový. S nástupem totalitního režimu, který náboženskému cítění příliš nepřál, se zájem o zpívání v kostelech zmenšil. Lidé měli strach, a tak duchovní prostředí opouštěli. Potřeba zpívat a spoluvytvářet hudební hodnoty ale přetrvávala. I to bylo příčinou, proč se právě v padesátých a šedesátých letech začal v Čechách rozmáhat nový trend – sborový zpěv. V Litoměřicích tomu nebylo jinak. Nejdříve vzniklo roku 1955 Pěvecké sdružení litoměřických učitelů. V roce 1959 dívčí pěvecký sbor Máj a rok později dětský pěvecký sbor Hlásek. Tato pěvecká tělesa položila základy, na kterých stojí litoměřické sbory dodnes. Sborový zpěv se tu předává z generace na generaci. Většina dnešních litoměřických sbormistrů a výrazných sborových figur má v historii vazby spojené právě s těmito sbory.

Nejvýraznější roli v novodobé historii sborového zpěvu v Litoměřicích sehrály dvě významné sborové osobnosti: PhDr. Vladimír Frühauf¹, sbormistr sboru Hlásek, Máj a Cantica Bohemica, a prof. PhDr. Tomáš Fiala, CSc.², sbormistr PSLU a Smíšeného sboru Pedagogické fakulty v Ústí nad Labem, kterou několik litoměřických sbormistrů a zpěváků vystudovalo.

Odkaz těchto sborových velikánů inspiroval desítky sbormistrů a zpěváků ve městě, o jejichž sborech a životech s nimi spojených bude v následujících řádcích pojednávat tato bakalářská práce.

„Kořeny sborového zpěvu zde v Litoměřicích jdou za panem Frühaufem. Jako zakladatel Hlásku tu vychoval první generaci zpěvuchtivých lidí. Kdyby si neprošli dětským sborem, tak by pravděpodobně tuto potřebu dál neměli. To je Saša Pallasová,

---

¹ Vystudoval na Filozofické fakultě univerzity Palackého v Olomouci obor hudební výchova se zaměřením na klavír a sólový zpěv, působil na lovosickém gymnáziu, na Gymnáziu Josefa Jungmanna a Střední pedagogické škole v Litoměřicích, byla mu udělena cena Bedřicha Smetany za celoživotní přínos sborovému zpěvu, je členem Asociace hudebních umělců a vědců. (*Beránková*)

² Vystudoval Pedagogickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a Pražskou konzervatoř, učil na Pedagogické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně (dále jen UJEP) v Ústí nad Labem a zde také vedl smíšený sbor Universitatis Iuvenes, je členem Asociace hudebních umělců a vědců a Sdružení sborových dirigentů. (*Kuželka*)

Roman Pallas, sboristky z Cantici a dalších sborů. Velký vliv měl taky pan docent Fiala na pedagogické fakultě a také v PSLU, sboru, který v pozdějších letech navštěvovaly právě odrostlé zpěvačky z Hlásku. Sborová kultura ve městě tak jak ji známe dnes zkrátka vychází především z Hlásku.“ (*dle ústního sdělení Dominiky Valeškové*)

2.2 Zaniklé sbory

2.2.1 Pěvecké sdružení litoměřických učitelů

Jedním z nejstarších pěveckých sborů v Litoměřicích bylo do roku 2014 Pěvecké sdružení litoměřických učitelů (dále jen PSLU). Sbor s téměř šedesátiletou historií založil v roce 1955 člen učitelského sboru Střední pedagogické školy prof. Josef Šnapka. Vedl jej 12 let, poté převzal štafetu Josef Legner a se sborem spolupracoval do roku 1979. Dále ho po dobu šesti nahradil Jiří Hälbig (současný sbormistr chámového sboru). Střídavě s ním sbor řídil v letech 1979-1991 doc. PaedDr. Mikuláš Popovič, CSc.³ a tři roky také MgA. Jiří Lhotský⁴. Roku 1992 se sbormistrování ujal Václav Urban. Po roce a půl se taktovky ujal prof. PhDr. Tomáš Fiala CSc., pod kterým sbor pracoval patnáct let. Poslední a jedinou sbormistryní byla v letech 2010-2014 PhDr. Jana Chobotská. Krom těchto mnoha sbormistrovských osobností se sborem ještě krátce spolupracovali Mgr. Zdeněk Janda, Mgr. Milan Koršo a Jiří Jelínek. Korepetitorů se u PSLU vystřídalo několik, posledním byl MgA. Václav Krahulík. (*Protiva, 2005*)

Povahu některých sbormistrů blíže popsala členka sboru Zdena Skálová: „Kolik jmen, tolik osobností. Pečlivý pan Legner, humorem jiskřící Míťa Popovič, přátelský Jirka Hälbig, náročný pan Urban a nakonec opravdu fundovaný pan profesor Fiala.“ (*Skálová Protiva, 2000*)

Jak jméno samotné napovídá, ve sboru od jeho počátku zpívali především učitelé města Litoměřice a jeho okolí. Zkoušky probíhaly jednou týdně. Počet členů osciloval mezi 30-50 zpěváky. Stáří členů se pohybovalo od 30 do 70 let, poslední léta do sboru docházeli převážně bývalí učitelé v důchodovém věku. Sbor byl smíšený, hlasy se dělily na soprán, alt, tenor a bas. Jako spousta jiných sborů v Litoměřicích se ale potýkal

---

³ Vystudoval Filozofickou fakultu Univerzity Palackého v Olomouci obor hudební výchova se zaměřením na klavír a sólový zpěv. Krom PSLU vedl také sbor Jizerka Semily. (*Kužela*)

⁴ Vystudoval hru na trubku na Akademii múzických umění v Praze, až do roku 2016 působil ve funkci ředitele ZUŠ v Lovosicích. (*Hozmanová*)

s nedostatkem mužských hlasů. Na pomoc mu čas od času přišli posluchači Teologického konviktu v Litoměřicích. (*Protiva, 2000*)

Zpěváci do sboru docházeli z různých důvodů. Někteří z čisté lásky ke zpěvu a hudbě, jiným, hlavně těm starším, sbor nahrazoval rodinu a přátele. Svě o tom věděla i členka sboru Vlasta Dismanová: „To, co bylo jednou koníčkem, je nyní potřebou. Potřebou člověka, který zůstal osamocen a jemuž čím dál více záleží na pěkných vztazích s druhými lidmi.“ (*Dismanová Protiva, 2000*)

Koncertů za svá léta zvládl sbor nespočet. Ve své činnosti se téměř nevěnoval ničemu jinému. Pořádal koncerty jubilejní, přátelské, na počest skladatelů či sezónní (vánoční, velikonoční apod.) V brožuře k 50. výročí sboru se uvádí, že se do té doby zúčastnil celkem 600 vystoupení. Více než polovina proběhla v Ústeckém kraji, další v jiných částech republiky, nebo za hranicemi – v Německu, v Nizozemsku, v Belgii a na Slovensku. (*Protiva, 2005*) Mezi nejvýznamnější koncertní počiny patří např. uvedení oratoria Antonína Dvořáka Stabat Mater ve Zlonicích, kde skladatel působil, účast na výročním koncertě prvního československého prezidenta Tomáše Garrigua Masaryka, či společná vystoupení s japonskými a kanadskými spřátelenými zpěváky na domácí půdě. (*Protiva, 2005*), (*Protiva, 2000*)

PSLU navázalo spolupráci s mnoha českými a zahraničními sbory, z českých jmenovitě třeba s Děčínským pěveckým sborem, s Fojtovým komorním sborem či s komorním smíšeným sborem Ventilky a s litoměřickými rodáky: Puellae cantantes, Páni kluci, Máj a Hlášek. Ze zahraničních například s Mannenkoor Meijels (Nizozemsko), s německým Cannstatt nebo se Zpěváckým sborem města Brezna ze sousedního Slovenska. (*Protiva, 2000*)

Repertoár PSLU tvořila stěžejní sborová díla českých i světových skladatelů, nejvíce z doby 19. a 20. století. (*Protiva, 2000*)

Během své existence sbor natočil pět profilových CD (jedno dvoj CD), všechna nesou název sboru a číselné pořadí. Na 1. CD, nahaném v roce 1998, se objevila díla autorů Giuseppe Verdiho, Jana Bůžka a Antona Brucknera. Na 2. CD, které vzniklo v roce 2000, figurují především skladby autorů Zdeňka Lukáše, Petra Ebena a Antonína Dvořáka, zajímavostí je úprava lidové písně od bývalého sbormistra Mikuláše Popoviče.

Na 3. CD z roku 2002 uslyšíme skladby Bedřicha Smetany, Oldřicha Halmy nebo Franze Schuberta. Další CD sbor natočil ke svému 50. výročí – na 4. CD nazpíval díla Leoše Janáčka, Otakara Zicha a Bedřicha Smetany, na 5. dvoj CD opět zazněly skladby Bedřicha Smetany, Antonína Dvořáka a Petra Ebena a ze zahraničních autorů díla G. F. Händela, W. L. Dawsona a jiných. (*Protiva, 2000*)

Na ukončení chodu PSLU se zpěváci dohodli sami. Zasáhla je ztráta jedné ze zpěvaček, samotné osazenstvo sboru velmi zestárlo, jeho řady se ztenčily, a tak se zpěváci rozloučili. (*dle ústního sdělení Jindřišky Bohatové*) Ti nejhrouževnatější dále pokračovali v chrámovém sboru, jiní obohatili Singing Friends a někteří si alespoň jednou v roce zazpívají v Litoměřickém festivalovém sboru na Velkém letním koncertě.

2.2.2 Hlásek

Jedním z nejuznávanějších sborů v historii města byl dětský pěvecký sbor Hlásek. Koncertní sbor v současné době neexistuje. Ačkoliv má Hlásek od roku 2015 své nepřímé nástupce SamoHlásek a SouHlásek, bude se o něm v práci pojednávat jako o sboru zaniklém, jelikož s ním mají nově vzniklé dětské sbory velmi málo společného.

U zrodu tělesa stál Vladimír Frühauf. V roce 1960 založil předchůdce Hlásku, Dětský pěvecký sbor na základní škole v Lovosicích. Sbor od jeho počátku navštěvovali dívky i chlapci. Od roku 1965 byl sbor přesunut do města Litoměřice a změnil svůj název na Dětský pěvecký sbor okresního domu pionýrů a mládeže v Litoměřicích podle organizace, ve které působil. Sbor byl v té době již velmi činný, dlouhý název se mu nehodil, a tak si zvolil přízvisko Hlásek; zvučné jméno, se kterým se dodnes pojí mnoho úspěchů, ale i osudových proher. (*dle ústního sdělení Vladimíra Frühaufa*)

V roce 1967 vzniklo díky velkému zájmu veřejnosti přípravné oddělení Kukačky, později se přidaly ještě mladší Berušky. Vedla je Mgr. Vlasta Vávrová. Jako jeden z mála soutěžních sborů ve městě se Hlásek těšil velké popularity. Pravidelně vyhrával regionální kola přehlídek dětských pěveckých sborů v Ústeckém kraji, v roce 1968 dokonce obdržel 1. cenu na *Celostátní soutěži dětských pěveckých sborů* v Chrudimi. Dalšími úspěchy v tomto období bylo získání Bronzového vavřínu na soutěži ve Svitavách (1971) či výhra Zlaté palmy v Opavě (1973). Významná byla také účast na *Mezinárodním festivalu* v Olomouci (1975) a na *Festivalu vokální hudby* v Jihlavě (1976). Cestovat sbor příliš

nemohl, i přesto se mu v rámci reprezentace ČSSR podařilo vyjet do tehdejší Jugoslávie. *(Hozmanová)*

Spolupráce Vladimíra Frühaufa s Vlastou Vávrovou byla harmonická a přinášela ovoce. Svě o tom ví i Bc. Jiří Knotte⁵, DiS, který se sborem pracoval v pozdějších letech a Hlásek sledoval odjakživa. „Doktor Frühauf je systematik a hlasový znalec. Díky tomu se sbor dostal mezi top tehdejší dětské sbory. Paní Vávrová zase sboru přinesla vřelost. Ona měla jedinečný vztah k dětem. Děti jí plně důvěřovaly. Těm dvěma to spolu krásně fungovalo.“ *(dle ústního sdělení Jiřího Knotte)*

Hlásek postupem času změnil své stanoviště. Začínal pod Okresním domem pionýrů a mládeže Litoměřice, poté přešel pod Dům dětí a mládeže Litoměřice a nakonec sbor převzala ZUŠ Litoměřice.

V roce 1980 Vladimír Frühauf předal funkci sbormistra hlavního sboru Vlastě Vávrové, která jej vedla až do roku 2001. Práci jí ztěžoval horšící se zdravotní stav, střídavě si tedy brala na pomoc další sbormistry - Mgr. Adolfa Škardu⁶, Václava Hanče a Jiřího Knotte, který Hlásek současně korepetoval. Na 40. výročí Hlásku v roce 2000 před zraky diváků předala vedení sboru Jiřímu Knotte. Ten se vedení Hlásku nakonec zřekl, více ho lákala práce s orchestrem. Sbor tedy v roce 2001 zdědila Jana Chobotská⁷ (tehdy Nováková), která vedla od roku 1997 sborové přípravy (nejdříve Berušky, pak i Kukačky). Pomocnou rukou jí do roku 2006 byla Helena Šarochová. Dále vedla všechny přípravné sbory, hlavní sbor, dělené zkoušky a sborovou hudební nauku Jana Chobotská sama. *(dle ústního sdělení Jany Chobotské)*

Slovy Jany Chobotské byly začátky v Hlásku tvrdé. Zpěváci na její příchod nebyli připraveni, a tak po jejím nástupu do vedení sboru spousta z nich odešla. Musela tedy budovat vše znovu. Postupně se sbor vypracoval a od roku 2003 přicházely nové úspěchy.

---

⁵ Vystudoval skladbu a hru na klavír na konzervatoři v Teplicích, studoval rok na JAMU obor sbormistrovství, tři roky na HAMU obor dirigování, momentálně studuje hudební vědu na Filozofické fakultě Masarykovy univerzity v Brně. *(Vondrová)*

⁶ Vystudoval Pedagogickou fakultu na univerzitě v Ústí nad Labem, byl členem PSLU, do roku 2007 ředitel školy v Křešicích. Na škole vedl dětský pěvecký sbor Sluníčko. Byla mu udělena Cena Jaroslava Herdena. *(Mgr. Adolf Škarda)*

⁷ Vystudovala Pedagogickou fakultu UJEP obor sbormistrovství/hudební výchova, sbormistrovala litoměřický sbor PSLU, v současné době vede dva sbory při ZUŠ v Mělníku – Zvoneček (přípravný sbor) a Červánek (koncertní sbor). *(dle ústního sdělení Jany Chobotské)*

Dva roky za sebou se umístil ve zlatém pásmu na Národní přehlídce dětských pěveckých sborů. Vzhledem k tomu, že Hlásek nebyl v republice jediný, změnil si roku 2005 jméno na Litoměřický Hlásek. V roce 2006 se sbor probjoval do Celostátního kola přehlídky dětských pěveckých sborů, kam se dlouhá léta nemohl dostat přes svého litoměřického konkurenta – dívčí sbor Puellae cantantes. Rok nato vyjel na mezinárodní festival *Svátky písní Olomouc*, kde vyzpíval zlatou medaili, což byl jeho dosavadní největší úspěch. Ve stejném roce přišla nabídka na účast v představení Carmen v ústeckém divadle. Děti měly v opeře svůj vlastní výstup. Aby toho nebylo málo, se sborem si zatoužil zazpívat i zpěvák Daniel Hůlka a zahrát kytarista Lubomír Brabec. V roce 2007 tedy proběhl velkolepý společný koncert v litoměřickém Domu kultury. Hlásku se zkrátka dařilo. „To byl takový sborový vrchol, který pamatuju.“ (dle ústního sdělení Jany Chobotské)

V takovém záprahu hlavní sbor čtyřiceti dětí zkoušel dvakrát týdně, dále měl zkoušky dělené, pravidelně vyjížděl na víkendová soustředění a jednou za rok v létě potom na soustředění týdenní. Hlasy se dělily na soprán 1, soprán 2, alt 1 a alt 2. Klavírní doprovod zajišťovala nejdříve Jitka Neužilová a poté Pavla Němečková, kterou na mateřské dovolené vystřídal Vratislav Řezáč. (dle ústního sdělení Jany Chobotské)

V dobrém rozmaru se z hlavního sboru v roce 2007 vytvořilo další těleso, Komorní sbor Litoměřického Hlásku, ve kterém mohli nově zpívat i chlapci, kteří již odmutovali. Hlasové rozdělení tedy bylo soprán, alt, tenor, bas. Existence sboru bohužel neměla dlouhé trvání. V roce 2009 vycestoval na *Svátky písní Olomouc* a přivezl si bronzovou medaili. Z umístění byli zpěváci zklamání, po soutěži se rozhádali se sbormistryní Janou Chobotskou a krátce na to se uskupení rozpadlo. Navíc ve stejném roce získaly sbory Puellae cantantes a Syrinx na stejné soutěži zlatou medaili, což bylo pro zpěváky Hlásku tvrdou ránou. Sbormistryně k tomu dodala: „Nám neprospívalo potkávat se na soutěžích s Puellami. Jakmile se Puellae někde objevily s námi, začal se celý Hlásek hrozně bát, měli pocit, že je to předem zahozené.“ Po této zkušenosti se sbor začal Svátkům písní Olomouc vyhýbat a raději vyrážel na soutěž *Slovakia Cantat* do sousedního Slovenska, odkud si přivezl několik stříbrných medailí. (dle ústního sdělení Jany Chobotské)

Po rozpuštění komorního sboru nastal propad. Krom dvou dívek odešly všechny zpěvačky, co zpívaly v komorním sboru, i z koncertního sboru, čímž se výrazně snížil

počet sboristů a věková hranice klesla. Příliv do přípravných sborů byl také rok od roku menší. Děti v Litoměřicích totiž oproti dřívějším dobám měly na výběr mezi několika litoměřickými sbory. Vzhledem k tomu, že se aktuálně jinde dařilo více, hlásilo se do Hlásku méně dětí než v předchozích letech. To vše se, dle slov Jany Chobotské, dalo ustát. Osudná však byla Hlásku změna vedení ZUŠ Litoměřice a s ní spojená rodinná tragédie (smrt otce Jany Chobotské, zástupce ředitelky této školy), která se odehrála přímo v budově ZUŠ. V těchto podmínkách již sbormistryně nechtěla pracovat, a tak svou spolupráci se sborem v červnu 2015 uzavřela. *(dle ústního sdělení Jany Chobotské)*

V novém školním roce dostali sbor ZUŠ na starost učitelé Jakub Kacar s Ivetou Šindelářovou. Ti od Hlásku upustili a místo toho vytvořili dva dětské sbory SouHlásek a SamoHlásek. Jejich zpěváci možná jednou opět dorostou do hlavního sboru Hlásek. *(dle ústního sdělení Jakuba Kacara)*

Sborový repertoár se v čase měnil. Před rokem 1989 sbor zpíval především národní písně českých skladatelů. Po revoluci přišel na chuť především klasickému repertoáru – lidovým písním autorů 19. a 20. století a duchovním skladbám starších historických období. Čas od času si zazpíval i díla soudobá, např. skladatelů Petra Ebena a Zdeňka Lukáše.

S nástupem Jany Chobotské jako sbormistryně se sborový repertoár proměnil ještě o trochu více. Sbor nově do repertoáru zařadil i popové písně zahraničních autorů a jednoduché písně umělé. Zpíval například úpravy písní z Limonádového Joe nebo z muzikálu Noc na Karlštejně, ty mu na míru aranžoval korepetitor Vratislav Řezáč. To se ale, podle sbormistryně, setkalo s nevolí široké veřejnosti, především bývalých členek a sbormistrů Hlásku. „Přijde mi, že si s sebou Hlásek nesl takovou tíhu na zádech, že to musí být klasický koncertní sbor. Vždy když jsem udělala něco atypického, nesetkala jsem se s pochopením.“ *(dle ústního sdělení Jany Chobotské)*

Až do svého pomyslného konce v roce 2015 byl sbor koncertně činný. Krom svých vlastních představení, koncertů ZUŠ Litoměřice a koncertů se spřátelenými sbory (např. PSLU, Andílci a plzeňský Vavřínek) se pravidelně se účastnil různých akcí MKZ Litoměřice: vánoční a velikonoční trhy, Advent v Hradu *(Seimlová)* a také různých charitativních akcí, např. Tříkrálové sbírky *(Kaparová)*

2.3 Současné sbory

2.3.1 Chrámový sbor

Sbor s nejdelší historií ve městě je litoměřický chrámový sbor. Jeho tradice sahá až k polovině 19. století. Tou dobou se v Čechách rozmáhaly tzv. Josefínské reformy. Vývoj šel kupředu a ruku v ruce s tím vzrůstal zájem měšťanstva o oblast vzdělávání a hudby. Chrámové hudba inklinovala k italskému opernímu stylu, získávala na popularitě a tím se měnila její struktura. To se ovšem nezamlouvalo církvi, která nestála o světskou příměs v čisté chrámové hudbě. Světské motivy a nástroje v kostelech byly duchovním trnem v oku. Vznikla tedy Obecná jednota cyrilská, společnost brojící za očistu chrámové hudby. A tak se stalo, že jediným povoleným nástrojem v kostele byly varhany a sbor. Takto vznikaly do poloviny 19. století chrámové sbory. *(dle ústního sdělení Jaroslava Puldy)*

Do roku 1945 existovaly v Litoměřicích chrámové sbory tři. Při katedrále německý Domchor, dominikánský sbor v kostele sv. Jakuba (Češi) a sbor kostela Všech svatých (Němci). Po válce bylo německé obyvatelstvo odsunuto a v zbylí zpěváci se v 50. letech zformovali do jednoho chrámového sboru, který funguje dodnes. Sbor nejdříve zpíval pod vedením profesorů Jaroslava Zahradník a Františka Víška, poté jej převzala řádová sestra Imelda Ludmila Kozlíčková. V roce 1992 začal se sborem pracovat nynější varhaník Jaroslav Pulda⁸. Protože řízení zpěváků od varhan bylo složité, přidal se ke sboru v roce 2003 ještě sbormistr Jiří Hälbig⁹. *(dle ústního sdělení Jaroslava Puldy)*

Sbor má kolem 30 stálých členů, je věkem neomezený. Hlasy se dělí na soprán, alt, tenor, bas. Tenor zpívají ženy, na výpomoc při liturgiích jezdí mužští duchovní (studenti oboru) z přilehlého okolí. Zpěváci se jednou týdně schází v prostorách litoměřické fary. Sborové zkoušky navštěvují spíše starší členi chrámového sboru, mladí jsou vytíženi svými koníčky a jinými zájmy. Na mších se ale sejdou všechny generace. *(dle ústního sdělení Marcely Puldové)*

Repertoár tvoří pouze duchovní díla, převážně mše a motteta. Skladby vybírá Jaroslav Pulda, se sborem nacvičuje Jiří Hälbig. Oblíbenými autory varhaníka jsou např.

---

⁸ Sekretář generálního vikáře v Litoměřicích, složil kantorské zkoušky na varhany v brněnské Jednotě za zvelebení církevní hudby na Moravě Musica Sacra. *(dle ústního sdělení Jaroslava Puldy)*

⁹ Absolvent Vojenské konzervatoře, bývalý sbormistr PSLU. *(dle ústního sdělení Jiřího Hälbiga)*

skladatelé Ignaz Reimann, Vojtěch Říhovský, Jan Nepomuk Škroup nebo Wolfram Menschick. *(chrámový sbor)*

Německé tradice se sbor nestraní, naopak, rád vybírá mezi skladbami svých předchůdců. „Chceme oživit archivy litoměřických kůrů; repertoár, který se kdysi v Litoměřicích zpíval a kterým bychom se vrátili k našim předchůdcům a navázali na hudební linii, kterou zde zpěváci, varhaníci a kantoři začali. Hudba nemá hranice. Litoměřice bývaly především německým městem, a tak jsou tyto skladby pojátkem mezi současným a bývalým obyvatelstvem.” *(Michálková)*

Zpěváci ve sboru jsou povětšinou amatéři. I tomu se musí repertoár přizpůsobit. Jaroslav Pulda si to velmi dobře uvědomuje a dodává: „Dobře provedený Říhovský je stokrát lepší než mizerně zazpívaný Mozart.“ *(dle ústního sdělení Jaroslava Puldy)*

Ačkoliv je sbor svým repertoárem i přesvědčením specifický, není to uzavřené prostředí a nové tváře jsou vždy vítané. Mnoho zpěváků zpívá současně v jiných sborových tělesech ve městě (Singing Friends, Cantica Bohemica, bývalém PSLU). Dle slov zpěvačky Marcely Puldové, bývalé členky sboru Hlásek, všechny sboristy pojí „lásky k pánu Bohu a k hudbě.“ *(dle ústního sdělení Marcely Puldové)*

Samostatné koncerty sbor nepořádá, program má přesto bohatý. Kromě liturgických obřadů během roku (bohoslužby, Vánoce, Velikonoce, svatodušní svátky, blahorečení apod.) účinkuje na svatbách, na pohřbech a jiných slavnostních příležitostech. Čas od času si sbor zazpívá s instrumentálním doprovodem. Ten zajistí žáci litoměřické ZUŠ. Zpěváci se pravidelně se účastní *Noci kostelů*. *(chrámový sbor)*

„Byli tady ti před námi, teď přišla řada na nás. Tak jsme tady. A třeba to jednou bude fungovat dál.“ *(dle ústního sdělení Jaroslava Puldy)*

2.3.2 Litoměřický festivalový sbor

Neoficiální uskupení litoměřických zpěváků se dalo dohromady roku 2014, aby zazpívalo na Velkém letním koncertě společně se Severočeskou filharmonií a profesionálními sólisty. Od té doby také spolupracuje se žáky ZUŠ Litoměřice na Litoměřické letní filharmonii a v prosinci na Rybově Vánoční mši. Vše se odehrává pod taktovkou Jiřího Knotte. Se zpěváky nacvičuje Roman Pallas. Sbor je posbíraný ze sborů litoměřického regionu, z amatérských zpěváků a hudebních nadšenců ve městě a okolí, i

přesto je schopen nacvičit těžká vokálně-instrumentální díla. *(dle ústního sdělení Romana Pallase a Jiřího Knotte)*

2.3.3 Sbor Puellae cantantes a jeho přípravná oddělení

Pampelišky

Nejmladším přípravným tělesem hlavního sboru jsou Pampelišky, sestavené z dívek předškolního věku od 3 do 6 let. Sbor vede Mgr. Jindřiška Bohatová¹⁰, pomocnou rukou jsou jí střídavě zpěvačky z hlavního sboru. Děti si osvojují základní pěvecké návyky. Hodně se pohybují, tančí a hrají si. Repertoár je výhradně jednohlasý. Písničky jsou jednoduché, rychlé a rytmické, s doprovodem klavíru, který si Jindřiška Bohatová zajistí sama. Holčičky zpívají na sborových koncertech a vystoupeních pro školky. *(dle ústního sdělení Jindřišky Bohatové)*

Sedmikrásky

Druhým přípravným sborem jsou Sedmikrásky, který navštěvují dívky prvních tříd základních škol. Sbor vede Mgr. Alexandra Pallasová¹¹ za pomoci členek sboru Puellae cantantes. Na klavír je doprovází Magdaléna Pallasová, dcera Alexandry a Romana Pallasových. Děti i nadále ve zpěvu využívají tanečních a hravých prvků, zpívají jednohlasně s doprovodem klavíru, je však kladen větší důraz na ukázněnost v kolektivu a přirozený hlasový rozvoj. Sbor se účastní regionálních i celostátních přehlídek dětských pěveckých sborů, *Litoměřické notičky* a *Zahrady písni* v Praze. *(Sedmikrásky)*

Barvičky

V pořadí třetím přípravným sborem Puellae cantantes jsou Barvičky. Dívky 2. a 3. tříd vede Jindřiška Bohatová, asistuje Mgr. Blanka Švihlíková. Korepetici zajišťují paní učitelky ze ZUŠ Litoměřice (Jitka Neužilová, Alexandra Pallasová). V září se začíná jednohlasými skladbami, ke konci roku jsou dívky schopné zpívat písňe dvojhlasé, někdy i tříhlasé. Zpěvačky se pravidelně účastní krajských a národních pěveckých přehlídek,

---

¹⁰ Vystudovala Pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem, v letech 1985-2012 vedla sbor Puellae cantantes, zpívá v komorním sboru Syrinx, ve smíšeném sboru Singing Friends a příležitostně v chrámovém sboru. *(dle ústního sdělení Jindřišky Bohatové)*

¹¹ Živí se jako učitelka v ZUŠ Litoměřice, vystudovala hudební výchovu na Pedagogické fakultě UJEP, na Teplické konzervatoři absolvovala obor hra na klavír ve třídě Mgr. Hany Turkové, absolvovala dvouleté studium metodiky klavírní hry na HAMU, zpívá v komorním sboru Syrinx a ve smíšeném sboru Singing Friends. *(Mgr. Alexandra Pallasová)*

také nesoutěžního festivalu *Litoměřická notička* a zkušenost mají i z mezinárodního festivalu *Svátky písní Olomouc. (Barvičky)*

Modrásci

Nejstarší přípravkou hlavního sboru jsou Modrásci. Již zkušené zpěvačky 4. až 6. tříd (ale i mladší či starší, v závislosti na hlasové vyspělosti dívek) zpívají pod sbormistryní Sašou Pallasovou. Repertoár tvoří jak písně a capella, tak s doprovodem klavíru. Na nástroj doprovází MgA. Roman Pallas¹². Dívky z Modrásků absolvují řadu vystoupení, soutěží (např. *Svátky písní Olomouc*, odkud si už přivezly jak zlaté, tak stříbrné medaile), soustředění a zájezdů, kde se připravují na přechod do hlavního sboru. Dívky prochází náročnějším přezkoušením, hlasovými a dělenými zkouškami. Zpívají většinou dvojhlase a tříhlase skladby. Musí se rychle orientovat v notovém zápisu, cvičí se také v přesné intonaci, deklamaci, frázování. Repertoár mají pestrý, nejčastěji však zpívají upravené písně lidové a dětské skladby soudobých autorů jak českých, tak zahraničních. Partnerským sborem jim jsou Amici, gaudete!, přípravný sbor jabloneckého Iuventus, gaude!. (*Modrásci*)

Puellae cantantes

Kořeny sboru sahají až do 70. let minulého století. Na Základní škole Boženy Němcové vznikl roku 1970 školní dětský pěvecký sbor Plamínek. Tři roky tehdy pionýrský sbor fungoval pod vedením zakladatelky Evy Duchoslavové. Poté ho převzala Olga Králová, která jej vedla třináct let Když na ZŠ Boženy Němcové začala učit Jindřiška Bohatová, vzala si ji Olga Králová na pomoc. V roce 1985 odešla do důchodu a přenechala vedení sboru Jindřišce Bohatové. Sbor stále sloužil spíše jako volnočasový kroužek pro děti a vystupoval především na politických a školních akcích. Jindřiška Bohatová ale měla vyšší ambice. V roce 1991 vyjela s Plamínkem zazpívat na *Celostátní přehlídku dětských pěveckých sborů* do Pardubic. Sbor se vrátil s bronzovým pásmem a jako odměnu dostal od města finanční obnos. Díky tomu se v roce 1992 vybudovaly hudební třídy a škola Boženy Němcové se stala základní školou se specializací na hudební výchovu. Roku 1993 se stal z Plamínku výhradně dívčí sbor, který se v roce 1998

---

¹² Živí se jako skladatel, klavírista, učitel na ZUŠ Litoměřice, ZŠ Boženy Němcové a Teplické konzervatoři. Vystudoval hru na klavír na konzervatoři v Teplicích ve třídě Mgr. Hany Turkové, na stejné škole také skladbu u prof. Václava Bůžka, pokračoval na HAMU, kde ve třídě doc. Ivany Loudové vystudoval skladbu. (*Roman Pallas*)

přejmenoval na *Puellae cantantes* (v překladu „Zpívající dívky“). Pod tímto názvem sbor funguje dodnes. (*Puellae cantantes*)

V průběhu času se sbor rozšířil o další sbory přípravné, jejichž posláním je připravit na přechod do hlavního sboru. Dalším významným milníkem byl nástup druhého sbormistra, Romana Pallase, syna Jindřišky Bohatové. Roman Pallas se sborem od roku 1991 spolupracoval jako korepetitor. Na soustředění v roce 1997 poprosil Jindřišku Bohatovou, zda by se sborem nemohl nacvičit pár skladeb jako sbormistr. Současně do spolupráce zapojil i svoji ženu (tehdy přítelkyni) Alexandru Pallasovou (dříve Debickou), která měla zkušenosti jako vyspělá sboračka z Hlásku, a mohla tedy dívkám poradit s hlasovou přípravou. (*dle ústního sdělení Alexandry Pallasové*)

Od roku 1997 tedy sbor oficiálně vedla Jindřiška Bohatová v rovné spolupráci s druhým sbormistrem Romanem Pallasem a hlasovou poradkyní + korepetitorkou Alexandrou Pallasovou. Jindřiška Bohatová sbor postupně předávala do péče Romana Pallase – svěřovala mu více skladeb a nechávala větší pravomoc. Na podzim roku 2012 Jindřiška Bohatová oficiálně předala sbor Romanu Pallasovi, ukončila svou funkci sbormistryně *Puellae cantantes* a nadále si ponechává pouze dva přípravné sbory. (*Puellae cantantes*)

Prvním výrazným úspěchem *Puellae cantantes* bylo v roce 1998 absolutní vítězství *Krajské přehlídky školních dětských pěveckých sborů* v Chlumci. Od roku 2003 se sbor pravidelně účastní mezinárodní sborové soutěže *Svátky písní Olomouc* spolku Festa Musicale. Soutěže se účastnil také v letech 2004, 2006, 2008, 2009, 2011, 2015 a 2018. Z festivalu si sbor přivezl jak stříbrnou, tak zlatou medaili, poslední roky však už sbírá jen zlato a pravidelně se stává vítězem svých kategorií s postupem do Grand Prix. (*Puellae cantantes*)

Kromě dalších tuzemských krajských a celostátních přehlídek a soutěží např. *Budyňský krokodýl*, *Litoměřická notička* a *Zahrada písní* se sbor doposud zúčastnil mnoha zahraničních přehlídek, soutěžních festivalů a výměnných pobytů se spřátelenými sbory. Poprvé vycestoval v roce 1998 do Polska. Dalším výjezdem byl hudební festival v belgickém Neerpeltu, 2002. Zájezd do Belgie znovu opakoval v roce 2016. Dále byl na návštěvách a soutěžích v Německu, ve Francii, v Budapešti a ve Velké Británii. Do té

doby největším zahraničním úspěchem bylo přivezené zlaté pásmo ze soutěže *Concorso Chorale Internazionale* v Itálii 2010. Díky tomu se sbor nominoval na vyšší soutěž do kategorie champions, čeho využil na sborové olympiádě *World Choir Games* 2012 v americkém Cincinnati. Tam vyzpíval dvakrát stříbro, jedno ve zmíněné kategorii champions, a také zlato v open kategorii duchovní hudby. Další úspěch na sebe nenechal dlouho čekat. V roce 2014 si sbor vyzpíval dvakrát stříbrnou medaili v kategoriích champions na *World Choir Games* v lotyšské Rize. V roce 2018 se sbor zúčastnil *World Choir Games* v Pretorii a dosáhl zde doposud největšího úspěchu. V třech kategoriích champions, na které se musel kvalifikovat, vyzpíval dvě zlaté a jednu stříbrnou medaili.

Mimo soutěžení je sbor úspěšný také v navazování přátelských vztahů s umělci a sbory všeho druhu. Dva spřátelené sbory a jeden orchestr má v Polsku, dva sbory v Německu a další dva v Anglii. Největším sborovým kamarádem je jablonecký sbor *Iuventus, gaude!*, se kterým jej pojí mnohaleté přátelství a poslední roky také Kühnův dětský sbor. Přátelské vztahy udržuje i s místními sbory. Krom *Singing Friends* a komorního *Syrinx* také s chlapeckým sborem *Páni kluci*. Společně pořádají koncerty, plesy a vyjíždějí na soutěže. Například v roce 2014 se sbory *Puellae cantantes*, *Syrinx*, *Páni kluci* a *Concentus Ludibundus* zúčastnily sborové olympiády *World Choir Games* jako 4 sbory z 5 z České republiky, navíc pátým byl spřátelený sbor *Iuventus, gaude!*.

Profesionálními kamarády sboru jsou skladatelé Slavomír Hořínka a Michal Nejtek, kteří pro sbor v minulosti složili několik skladeb a spolupodíleli se na některých projektech. (*Puellae cantantes*) Se sborem také spolupracovala harfistka Hana Hrachovinová, polský varhaník Jaroslav Malanowicz, houslista Milan Al-Ashhab, herec Jan Přeučil, barytonisté Tomáš Krejčí a Petr Matuszek a houslista Jiří Tomášek. *(dle ústního sdělení Romana Pallase)*

Nejznámějším partnerem na hudebním poli je skupina *The Tap Tap*, se kterou se sbor na pódiu potkal již čtyřikrát, dvakrát z toho společně vystoupili na Mikulášské besídce *The Tap Tap*, kterou vysílala Česká televize. Neoficiální sborovou patronkou je zpěvačka a učitelka klasického zpěvu ZUŠ Litoměřice Jana Červinková.

Sbor vydal již 4 CD. První v roce 2001, kde zazněla poprvé díla mladých skladatelů Slavomíra Hořinky, Michala Nejtky a také sbormistra Romana Pallase. Další

CD sbor natočil v roce 2005. Kromě staré světské i duchovní hudby tu uslyšíme díla Petra Ebena, Bohuslava Martinů a několika dalších. V roce 2012 vydal sbor třetí CD s názvem *Memory*, jako památku na zájezd do USA. Zatím poslední CD *A Ceremony of Carols* přišlo na svět v roce 2013. Sbor na něm spolupracoval s již zmíněnou harfistkou Hanou Hrachovinovou. Částečně se na CD také podílel komorní sbor Syrinx, jehož členové na CD přispěli vánočními písněmi evropských národů.

V současnosti sbor Puellae cantantes navštěvuje kolem čtyřicet dívek ve věku 10 až 23 let. Hlasy se dělí na soprán 1, soprán 2, alt 1 a alt 2. Zkoušky se konají dvakrát týdně. Časté jsou zkoušky dělené a před soutěží přezkoušení v kvartetech. Pořádají se víkendová soustředění a jednou za rok o prázdninách také velké letní soustředění. Sbor nejčastěji zpívá skladby čtyřhlasé, v repertoáru má zařazené skladby až šestihlasé. Hlasovou přípravu sboru již několik let vede Alexandra Pallasová. Půlhodinové rozezpívání před každou zkouškou a koncertem je samozřejmostí. Důraz se klade na přirozený hlasový projev, pečlivou výslovnost, frázování, rytmičnost, správné brániční dýchání a další aspekty úspěšného zpívání. Dívky do sboru dochází ze základních a středních škol okresu Litoměřice, některé zpěvačky jsou již vysokoškolačky. Členky, které jsou zároveň žačkami ZŠ Boženy Němcové 2, si sbor mohou zvolit jako povinně volitelný předmět a docházet do něj v rámci školního programu. Sbor zřizuje Občanského sdružení Puellae cantantes, z. s., jehož předsedou je Stanislav Hylán, který se stará o sborové finance. (Hančová, 2012)

Repertoár sboru je velmi rozmanitý. Tvoří jej díla všech historických období, skladby umělé i neumělé. Z českých skladatelů to jsou nejčastěji díla Zdeňka Lukáše, Petra Ebena a Bohuslava Martinů. Ze zahraničních např. díla Benjamina Brittena, Boba Chilcotta, Michaela Haydna nebo Jaakko Mäntyjärviho. Některé skladby jsou a cappella, k jiným je potřeba doprovod, většinou klavírní. Ten zajišťuje Alexandra Pallasová.

Spolu s přípravnými sbory Puellae cantantes pořádají nepravidelné koncerty po celý rok (především kolem Vánoc, na jaře a na podzim), jinak sbor vystupuje spíše v rámci významných jubileí nebo jiných slavnostních příležitostí společně se svými spřízněnými sbory a umělci. Čas od času se sbor těší významnému pozvání, v roce 2018 dokonce dvěma. Nejdříve zazpíval na festivalu Musica angelica ve Staré Boleslavi,

kterého se zúčastnil společně s královéhradeckým jitem. Poté jej oslovila Artidiecezní charita, aby se zúčastnil pouti Na křídlech pomoci (sbor zpíval při mši celebrowané kardinálem Dominikem Dukou). Pravidelně se účastní *Noci kostelů*, velká část jeho členek zpívá ve Litoměřickém festivalovém sboru. *(dle ústního sdělení Romana Pallase)*

2.3.4 Singing Friends

Myšlenka o vzniku sboru se zrodila v roce 2012, kdy se dívčí sbor Puellae cantantes vrátil ze sborové olympiády v USA. Rodiče byli nadšení a litovali, že nemohli jet také. Ozývaly se hlasy, zda nezaložit rodičovský sbor, který by své ratolesti na soutěžích doprovázel a současně se jich také účastnil. Roman Pallas se tomuto nápadu nebránil a k překvapení všech vznikl na podzim roku 2012 nový sbor Singing Friends (v překladu „Zpívající přátelé“) pod jeho uměleckým vedením.

Dnes má sbor něco kolem 40 stálých členů. Zkouší jednou týdně a jednou ročně před soutěží společně vyjedou na víkendové soustředění. Krom rodičů sem dochází například bývalí členové Pěveckého sdružení litoměřických učitelů, také zpěváci chrámového sboru a několik dalších odrostlých zpěváků litoměřických sborů či jiných hudebních institucí. Ve sboru ale zpívají i amatérští hudební nadšenci, bez jakýchkoliv předchozích sborových zkušeností. Více než na vysokých hudebních ambicích si sbor zakládá na přátelské atmosféře mezi zpívajícími a čisté radosti ze zpěvu. I přesto má na kontě již jeden bronzový a dva stříbrné diplomy ze *Svátků písní Olomouc*. Dvakrát se zúčastnil festivalu *Jirkovský Písňovar*, odkud pokaždé odjel se stříbrem. Prozatím jediným zahraničním zájezdem sboru byl výlet na nesoutěžní festival do italského *Alta Pusteria*, kam odcestoval společně s komorním sborem Syrinx.

Repertoár sboru je pestrý, tvoří jej skladby duchovní i popové, stejně tak jazzové, gospely a lidové písně. Singing Friends zpívají a capella i s doprovodem klavíru. Ten obstarávají různé členky sboru Puellae cantantes nebo samotný sbormistr.

Sbor koncertuje se svými spřízněnými sbory Puellae cantantes a sborem Syrinx. Krom vánočních, jarních a podzimních koncertů se několikrát zúčastnil *Noci kostelů*. Většina členů také zpívá ve festivalovém uskupení litoměřických zpěváků, které vystupuje na *Letní filharmonii*, *Velkém letním koncertě* a dalších městských sborových akcích. *(dle ústního sdělení Barbory Härtigové starší)*

2.3.5 Syrinx

Komorní sbor Syrinx zformoval Roman Pallas z nejstarších členek Puellae cantantes v roce 2006. Důvodem bylo nahrávání demo snímku duchovních kancionálů pro komunitu pravoslavných věřících v Litoměřicích. Když projekt skončil, sbor v komorním složení pokračoval dál. Po pár měsících se k dívkám přidal ještě Ondřej Novotný společně s Romanem Pallasem. Z původně dívčího uskupení tak vznikl komorní smíšený sbor. *(dle ústního sdělení Romana Pallase)*

Na počátku zkoušel hlavně madrigaly, postupně se přidávaly skladby jazzové, swingové a dalších žánrů. Když už měl sbor utvořený repertoár, vydal se na svou první soutěž *Musica Religiosa* v Olomouci. Od té doby již navštívil mnoho mezinárodních soutěžních i nesoutěžních festivalů a přehlídek. V Čechách to byly například *Svátky písní Olomouc* (zde sbor již několikrát získal zlaté pásmo a dvakrát se jako vítěz kategorie nominoval do Grand Prix), dále *Canti veris Praga*, věnovaný skladbám Zdeňka Lukáše, popová soutěž *Prague Voices* či festival *Jirkovský Písňovar*, kde se v roce 2013 stal absolutním vítězem. Prvním velkým úspěchem za hranicemi bylo umístění zlatém pásmu v Budapešti s dnes již zaniklou ženskou sekci sboru Syrinx. Poté Syrinx bodoval na italském *Concorso Chorale Internazionale*, kam vyjel se sborem Puellae cantantes. Příjemným překvapením byla výhra zlaté medaile na sborové olympiádě v Rize 2014, netradičně v *open* kategorii Show Choirs, kde sbor kromě pěveckých dovedností předvedl také taneční um. V roce 2016 sbor společně se Singing Friends navštívil italský nesoutěžní festival *Internazionale di Canto Corale*. Na soutěž se opět vydal v roce 2018 do rakouského Bad Ischl, odkud si sbor přivezl stříbrné pásmo z popové kategorie a zlaté pásmo z kategorie duchovní hudby.

V repertoáru se Syrinx neomezuje. Skladby sbírá ze všech historických období, počínaje středověkými chorály až po soudobou hudbu. Vyjma olympiády v Rize, kde Syrinx doprovázel na klavír sbormistr Roman Pallas, se sbor věnuje především a capella tvorbě. Od roku 2018 Syrinx příležitostně využívá i individuálního přízvučení. Všichni zpěváci mají vlastní mikrofon a učí se s technikou pracovat. K tomuto kroku se uchýlili hlavně z důvodu početního. Také měnící se repertoár vyžadoval nová opatření.

Unikum sboru spočívá především v různorodosti věku jeho členů. Nejmladší členice souboru je dvacet let, nejstarší se těší šedesátce. Počet lidí ve sboru osciluje.

Aktuálně se ustálil na dvanácti, v minulosti jich však bylo až dvacet. Když to jde, scházejí se zpěváci jednou týdně, dvakrát do roka pak vyjíždí na víkendové soustředění. Sbor zřizuje spolek PAN, z. s., jehož předsedou je Ondřej Novotný, člen komorního sboru Syrinx.

Rozezpívání a hlasovou průpravu střídavě procvičují zpěváci ze sboru. V pěveckém projevu čerpají z naučených dovedností a pozvolna se snaží na ně nabalovat další, dosud neprobádané hlasové možnosti. Často kvůli tomu musí zajít za hranice své komfortní zóny (například v improvizaci, ve změnách barev hlasu, zpívání na mikrofon apod.), výsledek ale stojí za to. Sbor se tímto procesem posouvá ve vývoji kupředu.

Syrinx doposud vydal jedno CD, které nese název *Pozdní sběr*. Krom tohoto počínu ještě spolupracoval na CD *A Ceremony of Carols*, kde někteří jeho členové nazpívali vánoční písně evropských národů.

Sbor při své existenci spolupracuje s několika profesionálními soubory a významnými osobnostmi. V roce 2008 zazpíval v úštěcké galerii na vernisáži herce Jiřího Suchého. Roku 2014 navázal spolupráci s choreografkou a muzikálovou zpěvačkou Zuzanou Dovalovou, která sboru na míru ušila choreografii, se kterou vystoupil na sborové olympiádě v Rize. V letech 2015 a 2016 uspořádal Syrinx dva spontánní koncerty s všestranným umělcem, sborovým kamarádem Petrem Vášou a jeho kapelou Ty Syčáci. Společně také vystoupili na posledním ročníku Litoměřického kořenu. Splněným snem bylo setkání s jedním z nejlepších vokálních souborů na světě, The King Singers, který přijel do Prahy v únoru 2017. Syrinx se objevil mezi třemi vybranými sbory, se kterými The King Singers vedli workshop.

Mezi dlouholeté přátele sboru patří sbormistr Richard Pomfret a jeho anglický sbor Enkelit, jablonečtí Iuventus, gaude! v čele s Tomášem Pospíšilem, hudební skladatel Slavomír Hořinka, dirigent Jiří Knotte či kněz Stanislaw Góra, kterému sbor zazpíval na oslavě padesátiletých narozenin v Doksanech.

Syrinx každoročně pořádá několik koncertů. Buďto sbor vystupuje sám, nebo ve spolupráci s již zmíněnými umělci a sbory. Od roku 2013, tradičně vždy 1. ledna, pořádá *Novoroční koncert*, kde má ve zvyku své posluchače překvapit něčím novým (v roce 2018 to byl zpěv na mikrofony). Pravidelně se účastní *Noci kostelů*, zpívá také na svatbách a

vernisážích na Litoměřicku. Někteří jeho členové dochází do Litoměřického festivalového sboru.

2.3.6 Daisies

Vokální skupina Daisies (v překladu „Sedmikrásky“) vznikla v roce 2016 na ZUŠ Litoměřice. Skupina pěti nadaných dívek začala zpívat pod dohledem učitelky klasického zpěvu na ZUŠ Jany Červinkové. V rámci kroužku klasický zpěv totiž dívky, které odchodí čtyři roky, povinně absolvují také komorní zpěv. Vytvoří tedy skupinky většinou čtyř až šesti zpěváků, kteří poté zkouší zpívat společně. K tomu jim většinou poslouží duchovní chorály a starší muzika. Jelikož to dívkám spolu hlasově slušelo, nerozpadly se, jak tomu obvykle bývá zvykem. Začaly naopak zkoušet další skladby jiných žánrů. Našly se v jazzu a postupně si tvoří vlastní repertoár, se kterým koncertují na různých akcích ve městě. Samostatně se zúčastnily například *Velkého letního koncertu* v roce 2017. Dosavadním největším úspěchem kvintetu byla výhra v celostátním kole soutěže žáků ZUŠ v komorním zpěvu. *(dle ústního sdělení Johany Petrovičové)*

Na hlasový vývoj Daisies dohlíží Jana Červinková, repertoár a organizaci zajišťuje Roman Pallas, který o sobě sám řekl: „Spíše než sbormistr jsem takový umělecký poradce.“ *(dle ústního sdělení Romana Pallase)* Tři z pěti dívek současně navštěvují dívčí sbor Puellae cantantes.

2.3.7 Sbor Páni kluci a jeho oddělení

Čmeláčci

Předškolní chlapci navštěvují Čmeláčky, nejmladší přípravný sbor Pánů kluků, zpívající pod vedením Mgr. Pavlíny Štefanové. Korepetici zajišťují zpěváci z hlavního sboru. Děti se zde seznamují s hudbou a se zpěvem formou hudebních her a jednohlasých rytmických skladbiček. Čmeláčci každoročně vystupují na předvánočních a předprázdninových koncertech s ostatními odděleními sboru. *(Hančová, 2015)*

Dráčci

Chlapci z 1. tříd dochází do sboru Dráčci. Vede jej Mgr. Pavel Zajíček, na klavír střídavě doprovází zpěváci z Pánů kluků. Repertoár nejčastěji tvoří jednohlasé lidové písně, na kterých děti cvičí jednotnou intonaci a barvu. Krom předvánočního a

předprázdninového koncertu Dráčci vystupují na koncertech pro mateřské školky a na nesoutěžní přehlídce *Litoměřická notička*. (Hančová, 2013), (Hančová, 2015)

Kocouři

Třetím přípravným oddělením jsou Kocouři, které navštěvují chlapci 2. a 3. tříd. Kocouři pracují pod vedením Mgr. et Bc. Barbory Maligové ¹³(dříve Hančové), na klavír doprovází Mgr. Miroslava Šlechtová. Oproti svým mladším „sourozencům“ zpívají i dvojhlasy, kánony a jednoduché umělé písně. Doprovázejí se na Orffovy hudební nástroje. Častěji vystupují veřejně, aby si osvojili správné chování na podiu. Je od nich vyžadována větší soustředěnost v kolektivu. Důraz se klade na intonaci a hlasovou hygienu. Účastní se předvánočních i předprázdninových koncertů, *Regionální přehlídky dětských pěveckých sborů* a festivalu *Litoměřická notička*. (Hančová, 2013), (Hančová, 2015)

Kluci

Nejstarším přípravným oddělením hlavního sboru jsou Kluci, kteří jsou složeni převážně z chlapců 4. tříd. Kluci již zpívají trojhlasé skladby českých i zahraničních autorů. Pracují na co největším zdokonalení již nabytých hlasových schopností. Úlohou sbormistryně Barbory Maligové je naučit chlapce náročnější práci, která je čeká v hlavním sboru. Kluci zpívají nejčastěji s doprovodem klavíru. Ten zajišťuje Miroslava Šlechtová. Stejně jako mladší přípravné sbory se i Kluci účastní předvánočního a předprázdninového koncertu, *Regionální přehlídky dětských pěveckých sborů* a festivalu *Litoměřická notička*. (Hančová, 2015)

Páni kluci

Jeden z osmi chlapeckých sborů v republice založil roku 1993 PaedDr. Václav Hanč¹⁴. V době, kdy začal učit na Základní škole Boženy Němcové, se zde otevřely třídy

---

¹³ Vystudovala Pedagogickou fakultu UJEP obor sbormistrovství/hudební výchova. Krom přípravných sborů Kocouři a Kluci vede také dětský pěvecký sbor Bobulky, o kterém se práce zmiňuje. (dle ústního sdělení Barbora Maligové)

¹⁴ Vystudoval Pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem pod vedením prof. Tomáše Fialy a prof. Josefa Říhy, pracuje ve funkci ředitele ZŠ Boženy Němcové v Litoměřicích. Krom Pánů kluků řídil před nástupem na ZŠ Boženy Němcové sbor Zvonky na ZŠ v ulici Sovova (dnes ZŠ Lingua Universal), s jeho odchodem ze školy sbor skončil. V letech 1992-1993 vedl smíšený komorní sbor Arcanum, který však po roce existence zanikl. V letech 1991-1993 vypomáhal se sborem Hlásek. (dle ústního sdělení Václava Hanče)

s rozšířenou výukou hudební výchovy. Václav Hanč se stal jejich garantem. Na škole v tu dobu působil dětský sbor Plamínek (dnes Puellae cantantes), bylo v něm však chlapců málo. Z Plamínku se tedy stal ryze dívčí sbor a chlapci našli uplatnění v nově založeném sboru Páni kluci. Do sboru docházely děti ze druhých a třetích tříd různých základních škol v Litoměřicích. Postupem času se zpěváci vypracovali. První generace dorostla a dětský sbor se proměnil ve tzv. smíšený chlapecký (sbor chlapců před mutací soprán, alt, sbor mužů po mutaci tenor, bas), což bylo pro jeho vývoj zásadní. *(dle ústního sdělení Václava Hanče)*

S rostoucím zájmem vznikly (již jmenované) sbory přípravné, které chlapce připravují na přechod do hlavního sboru. Mají své sbormistry a korepetitory. Klavíristou hlavního sboru je v současné době Mgr. Jiří Novotný, vystřídal se jich zde však několik. Jedním z nich byl od roku 2006 Mgr. Martin Grobár, který byl v letech 2008-2009 (jako jediný v historii sboru) druhým sbormistrem Pánů kluků. Od roku 2009 vede Václav Hanč hlavní sbor opět sám.

První sborové ocenění, cenu dr. Slavojce Princla za interpretaci lidové písně, sbor získal v roce 1994 na *Krajském festivalu v Krásné Lípě*. Od té doby má na kontě desítky dalších ohodnocení z českých soutěží, např. z krajských a celostátních sborových přehlídek, z festivalu *Budyňský krokodýl*, z pražské *Letenské voničky*, z mezinárodní soutěže *Iuventus mundi cantat*, dále z celostátní přehlídky středoškolských sborů *Opava cantat*, odkud si Páni kluci v roce 2014 přivezli zlato či z mezinárodních *Svátků písní Olomouc*, kde již získali jednu stříbrnou a jeden zlatou medaili (2015). Sbor se opakovaně zúčastnil mnoha nesoutěžních přehlídek, např. festivalu dětských pěveckých sborů *Musica angelica*, *Litoměřické notičky* či *Podzimních sborových dnů*, pořádaných litoměřickým sborem Cantica Bohemica. *(Hančová, 2013)*

Do zahraničí Páni kluci poprvé zavítali v roce 1996, a to do sousedního Německa. V dalších letech proběhlo koncertní turné a soutěž ve Francii, poté koncertní zájezd do Polska, nesoutěžní zájezd do Belgie a návštěva nesoutěžního festivalu *Alta Pusteria*. Oblíbenou sborovou destinací je Slovensko. Tam se sbor zúčastnil soutěže *Festa Choralis*. Pravidelně také vyjíždí na soutěž *Slovakia Cantat*, odkud si přivezl jednou zlato a dvakrát stříbro. Nejdelším sborovým zájezdem byl v roce 2010 výlet do Ruska za spřáteleným Chlapeckým sborem města Ivanovo. Třikrát stříbro vyzpíval v roce 2015 na

mezinárodní soutěži *Per Musicam Ad Astra* v Toruni. Páni kluci společně se sesterským sborem *Puellae cantantes* rádi vyjíždí na sborovou olympiádu *World Choir Games*. Poprvé byli v roce 2014 v Rize, odkud si z kategorií open přivezli dvě stříbra a podruhé v roce 2018 v Pretorii, kde v kategoriích open vyzpíval dvě stříbrné medaile. (Hančová, 2013)

Sbor má všude po světě mnoho přátel. Kromě litoměřických spolupracuje se sbory z Německa, Polska a Ruska. Nejvřelejší vztahy udržuje s dvěma chlapeckými sbory z České republiky, *Pueri Gaudentes* a *Bonifantes*, se kterými vyjíždí na soustředění a pořádá koncerty. Další hudebníci a umělci, kteří se sborem spolupracovali, jsou hudební skladatel Jan Zástěra, jemuž sbor premiéroval skladbu *Ecce sacerdos magnus*, a zpěvačka Jitka Zelenková, která si v roce 2011 sbor pozvala na pódium do pražského Hybernia. (Hančová, 2013)

Páni kluci doposud natočili 4 profilová CD. První nese název *Páni kluci* a obsahuje především písně lidové v úpravách Josefa Říhy, Ivany Loudové a dalších českých skladatelů. Druhé CD *Audite, silete* je směsí duchovních a lidových skladeb. V první polovině uslyšíme díla skladatelů Josepha Haydna, Jacoba Arcadelta a dalších. V druhé polovině zazní Janáčkovy úpravy Moravských dvojzpěvů Antonína Dvořáka, americké gospely a lidová skladba Litoměřická, kterou zaranžoval sbormistr Václav Hanč. U třetího CD *Interiér chrámu* nám již název napovídá, že se skládá ze skladeb duchovního charakteru. Poslední čtvrté CD *We are so...* natočil sbor k oslavám svého 40. výročí v roce 2013. (Strnad)

V současnosti Pány kluky navštěvuje kolem třiceti chlapců ve věku 10 až 27 let. Hlasy se dělí na soprán a alt, ve kterých zpívají nejmladší členové sboru, a tenor s basem, které jsou zastoupené tzv. mužskou složkou sboru. Ta samostatně zkouší od roku 2007. V některých skladbách se od chlapeckého uskupení odděluje. Zkoušky se konají dvakrát týdně. Zejména před soutěží jsou časté zkoušky dělené. Jednou za rok sbor vyjíždí na letní soustředění, což je tradice, na níž si Páni kluci zakládají. V repertoáru mají nejčastěji zařazené skladby čtyřhlasé. Hlasovou přípravu sboru vede Václav Hanč. S chlapci se snaží již od přípravných sborů pracovat tak, aby i po mutaci byli schopni zpívat v altových a sopránových polohách za použití falsetu. (dle ústního sdělení Václava Hanče) Chlapci do sboru dochází z nejrůznějších základních i středních škol Litoměřic a přilehlého okolí.

Ti, co jsou zároveň žáky ZŠ Boženy Němcové, si sbor mohou zvolit jako povinně volitelný předmět a docházet do něj v rámci školního programu. Sbor zřizuje spolek Klub přátel chlapeckého sboru Páni kluci, z. s., jehož předsedkyní je Mgr. Irena Vodičková, která se stará o sborové finance a chod sboru. (Hančová, 2013)

Repertoár sboru tvoří především skladby lidové, populární a skladby duchovní. Dříve se sbor zaměřoval na starší tvorbu, dnes vybírá spíše mezi současnými skladateli. Sbormistr sám říká, že soudobá hudba sboru sluší lépe. Výběr repertoáru mají Páni kluci ztížený svým širokým věkovým rozsahem. Je třeba dbát na to, aby byly písně úměrné jak věku dětí, tak dospělých mužů. (dle ústního sdělení Václava Hanče)

Koncerty během školního roku jsou časté. Některé mají až desetiletou tradici. Sbor pořádá pravidelně Vánoční zpívání s Pány kluky, na kterém také spolupracoval se ZUŠ Litoměřice, nebo předprázdninový koncert v divadle Karla Hynka Máchy, kde se loučí s uplynulou sezónou. V minulosti si sbor zazpíval na koncertech k výročí sboru Bruncvík, na slavnostním koncertě ke 30. výročí filmu Páni kluci a na benefičních koncertech pro litoměřický hospic. Mimořádnou akcí bylo v roce 2003 účinkování na adventním koncertu v kapitulním chrámu sv. Petra a Pavla na Vyšehradě, vysílaném Českou televizí. Za zmínku stojí také účast na koncertě Pocta Iljovi Hurníkovi v roce 2002. V roce 2016 sbor pořádal Velký koncert chlapeckých sborů, na který pozval všechny spřízněné chlapecké sbory působící v České republice. Ve svém rodném městě se sbor pravidelně účastní *Noci kostelů*. Část jeho členů také dochází do festivalového sboru. (Hančová, 2013)

Mužský komorní sbor Páni kluci

Mužský komorní sbor se v roce 2006 vyčlenil ze sboru Páni kluci. Jedná se o chlapce a mladé muže, kteří již prošli mutací a v hlavním sboru tudíž zastupují tenory a basy. Krom toho také čas od času fungují jako samostatné komorní těleso. V roce 2014 si zpěváci dali jméno Concentus ludibundus a pod tímto přízviskem soutěžili na olympiádě v Rize 2014, kde vyzpívali stříbrné pásmo. Ve stejném roce získali zlato na soutěži *Opava cantat*. O rok později si sbor přivezl stříbrnou medaili z *Evropských sborových her* v Magdeburgu. Repertoár sboru Concentus ludibundus tvoří především popové písně autorů 20. a 21. století. Sbor, stejně jako Pány kluky, vede sbormistr Václav Hanč. V současné době toto uskupení vystupuje pouze jako podsložka hlavního sboru

Páni kluci (tzn. zpívá dvě tři skladby sám, ale nevystupuje a nesoutěží jako samostatný oddělený sbor). *(dle ústního sdělení Václava Hanče), (Hančová, 2013)*

2.3.8 Bobulky

Dětský pěvecký sbor Bobulky, sestavený z dětí 1. až 9. tříd ZŠ Masarykova, založila roku 2012 Barbora Maligová. Dcera sbormistra Václava Hanče nastoupila hned po studiích na školu jako učitelka hudební výchovy. Ačkoliv na škole žádný sbor do té doby nebyl (děti jsou spíše sportovně orientované), rozhodla se dát zpěvu šanci a z prvních přihlášených sestavila Bobulky. Ohlasy byly velmi kladné, děti se každoročně hlásí o něco víc. Sbor se letos těší již šestileté existenci.

Bobulky fungují jako bezplatný školní kroužek. Děti sem dochází jednou týdně, v pátek odpoledne, po celý školní rok. Sbor není výběrový, přihlásit se do něj může kdokoli. I ty, co nemají předpoklady, se sbormistryně snaží rozvíjet. Věkový rozptyl ve sboru je veliký, sbormistryně to vnímá jako velké plus. Děti se učí překonávat věkové rozdíly, vzájemně si pomáhají a doplňují se: „Nejmladší jsou takoví sboroví talismani, nejstarší zase hlídají ty mladší, oblečou je a vzájemně se spočítají.“ Sbor je složený z dívek i chlapců. Ti po mutaci to mají trochu těžší. Do Bobulek docházet mohou, jen je občas sbormistryně poprosí, aby nezpívali. Sbor zpívá především dětský repertoár, takže odrostlí chlapci spíše přizvukují.

Letos bylo Bobulek kolem třiceti a za celý rok ze sboru neodešlo ani jedno dítě, což je velká rarita. Sbormistryně sama uvádí, že není výjimečné, když dítě během školního roku kroužek opustí. „Tím, že děti nic neplatí, tak často přijdou jen na zkoušku a v půlce roku třeba ze sboru odejdou. V září děti nastoupí v hojném počtu a v létě končíme ve čtrnácti, třinácti. Letos zůstali všichni, na poslední zkoušce nás bylo 33.“ *(dle ústního sdělení Barbory Maligové)*

Repertoár sboru sbormistryně vybírá podle událostí, na kterých sbor zpívá. Často to jsou lidové písně cizích národů, které sbor využije na projektových dnech školy (americký, francouzský...). V předvánočním čase děti zpívají koledy, ve zbytku roku pak upravené aranže písní Jaromíra Nohavici, Jaroslava Uhlíře nebo bratrů Nedvědů. Sbor většinou zpívá jednohlasně, nebo dvojhlasně terciích či v kánonu. Rozezpívání vede sbormistryně sama, stejně tak se sama doprovází na klavír. Dělené zkoušky neprobíhají.

Bobulky vystupují především na akcích školy – projektových dnech, jubileích, oslavách. Krom toho také čas od času zpívají v domově důchodců v Litoměřicích. V prosinci pravidelně vystupují na slavnostním rozsvícení vánočního stromečku a v rámci vánočních trhů. Několikrát se zúčastnily festivalu *Litoměřická notička*. V roce 2018 poprvé soutěžily na *Regionální přehlídce dětských pěveckých sborů*, kde vyzpívaly stříbrné pásmo, a navíc si odnesly speciální cenu za uvedení cizokrajných lidových písní (romských, japonských, hebrejských...). Velké sborové soutěže a zájezdy sbor neplánuje. Slovy sbormistryně: „Děláme to z radosti, ne kvůli výkonům.“ *(dle ústního sdělení Barbory Maligové)*

2.3.9 Appendix

Vokální projekt Appendix vznikl v roce 2008. Založil ho Mgr. Martin Grobár s vidinou vést sbor, který bude dělat věci jinak, než je ve městě zvykem. Cílem od počátku bylo především pobavit publikum i sebe samotné. Když se po čtyřech letech sbormistr odstěhoval, ujal se vedení sboru zakládající člen Mgr. Jakub Kacar¹⁵. Od té doby ve funkci sbormistra setrval. Sbor za svou první dekádu prošel proměnou – jeho počet se výrazně snížil a jeho umělecká úroveň naopak stoupla. Gro ale zůstává: Jakub Kacar vede Appendix se stejnou myšlenkou jako jeho původní sbormistr. *(dle ústního sdělení Jakuba Kacara)*

V současnosti Appendix tvoří osm zpěváků, spadá tedy svým počtem pod vokální skupiny. Průměrný věk skupiny je okolo třiceti let. Většina zpěváků přišla do Appendixu již po zkušenosti z jiného litoměřického sboru, např. z Puellae cantantes nebo z Pánů kluků. Hlasy se ve sboru dělí na soprán, alt, tenor, bas. Appendix se schází na zkoušku jednou týdně a několikrát do roka vyjíždí na víkendová soustředění. Hlasovou přípravu vede členka skupiny Michelle Köppelová. Zpěváci se snaží odbourat zaběhnuté sborové zlozvyky a pracovat s barvou tak, aby každý z nich mohl zpívat sólo.

Repertoár skupiny tvoří především a capella úpravy popových písní (např. skupiny ABBA), ale našly by se i aranže písní lidových či skladby jiných žánrů. Až na

---

¹⁵ Vystudoval Pedagogickou fakultu UJEP v Ústí nad Labem obor hudební výchova, absolvoval hru na violu na Teplické konzervatoři. Učí na ZUŠ Litoměřice housle a violu, hudební nauku a sbor. Krom Appendixu zpíval ve sborech Syrinx a Páni kluci. Pořádá zábavné workshopy pro učitele hudební výchovy. *(dle ústního sdělení Jakuba Kacara)*

výjimky projdou všechny rukou Jakuba Kacara, který je zapisuje a upravuje do ideální podoby tak, aby se zpěvákům zpívaly co nejlépe. Krom svých hlasivek sbor rád využívá i jiných hudebních prostředků. Nejednou vystoupil s boomwhackery nebo zahrál na láhve od piva. Zpěváci také rádi využívají tanečních a hereckých prvků, spíše než pěveckým koncertem je jejich vystoupení zábavnou show. *(dle ústního sdělení Jakuba Kacara)*

Appendix se vzhledem k jeho přesvědčení vyhýbá soutěžím a podobným masovým záležitostem. Jedinou soutěží, které se skupina zúčastnila, byl *Jirkovský Písňovar*. Tam se poprvé v roce 2009 umístila v bronzovém pásmu, kdežto v letech 2014 a 2015 v pásmu zlatém s postupem do Grand Prix. *(Jirkovský Písňovar 2009)*

Přesto se Appendix nenudí, koncertní program má více než bohatý. Sám pořádá několik koncertů ročně, na kterých vždy předvede nějaký zajímavý koncept. Zpěváci jsou schopni nacvičit desítky nových skladeb za sezónu, mezi litoměřickými sbory se v tomto řadí na pomyslnou první příčku. Pro své koncerty si zpěváci vybírají netradiční místa – zpívali třeba ve školní jídelně nebo v Severočeské galerii, s níž také spolupracují. Často vystupují v sále ZŠ Boženy Němcové a na soukromé střední škole KŠPA v Litoměřicích. Kromě samostatných vystoupení v minulosti dvakrát zazpívali na společném koncertě s ústeckým sborem Nona. Appendix každoročně organizuje Vánoční benefiční koncert, kde výtěžek ze vstupného putuje na kostel Všech svatých v Litoměřicích. Stejně jako většina litoměřických sborů se pravidelně účastní *Noci kostelů*. Appendix také vystupuje na akcích městských kulturních zařízení – např. na plesech apod. *(dle ústního sdělení Kláry Kacarové)*

2.3.10 SouHlásek, SamoHlásek

Přípravné sbory ZUŠ Litoměřice SouHlásek a SamoHlásek vychází ze svého padesátiletého předchůdce Hlásku. Ten se v roce 2015 de facto rozpadl, když jeho poslední sbormistryně Jana Chobotská ukončila spolupráci se ZUŠ Litoměřice. Protože přišlo v září nového školního roku na první zkoušku pouze pět členek sboru, měli následovníci Jany Chobotské, Jakub Kacar a Mgr. Iveta Šindelářová¹⁶, nelehký úkol. Nakonec se ho ale zhostili se ctí. Udělali nový nábor a děti, které se do sboru přihlásily,

---

¹⁶ Vystudovala Pedagogickou fakultu UJEP obor hudební výchova se zaměřením na bicí nástroje. Na ZUŠ Litoměřice vyučuje bicí nástroje (vibrafon, marimbu) a sbor. *(dle ústního sdělení Jakuba Kacara)*

rozdělili podle věku na dvě skupiny. Vznikly tedy dva nové dětské sbory, které, až zpěváci vyrostou, opět vyústí v jeden sbor koncertní.

SouHlásek

Děti ve věku 5 až 8 let navštěvují sbor SouHlásek. Schází se dvakrát týdně v prostorách ZŠ Masarykova. Sbor vede Iveta Šindelářová, která zároveň na ZUŠ Litoměřice vyučuje hru na bicí nástroje. Děti se v tomto oddělení učí základním pěveckým technikám skrze jednohlasé písničky. Ty často ozvláštňují jednoduchou choreografií či hrou na Orffovy nástroje. Sbormistryně s dětmi dělá hlasová cvičení, procvičuje intonaci a rytmus. Zpívání, dle slov sbormistryně, musí být čisté a uvolněné. Děti vše zpívají z paměti, učí se imitační metodou. Repertoár tvoří písně pro předškolní děti a nejmladší školáky. Tematicky se drží ročních období. Počet zpěváků rok od roku roste, v roce 2018 sbor navštěvovalo kolem patnácti dětí. Malí zpěváci vystupují na koncertech ZUŠ Litoměřice (vánoční koncert, závěrečný koncert, podzimní a jarní besídka), také na vánočních a velikonočních trzích ve městě nebo na festivalu *Litoměřická notička*. Na soutěž děti poprvé vyjely v roce 2018 do města Louny. Klavírní doprovod zajišťuje Jiří Ospalík, DiS. *(dle ústního sdělení Ivety Šindelářové)*

SamoHlásek

Děti ve věku 8 až 14 let dochází do SamoHlásku. Zkoušky mají dvakrát týdně, jednu hlavní a jednu dělenou. Schází se v prostorách ZŠ Havlíčkova. Jednou ročně děti vyjíždí na týdenní sborové soustředění. Sbor vede Jakub Kacar, který zároveň na ZUŠ Litoměřice vyučuje hudební nauku, orchestr, violu a housle. Stejně jako u mladšího sborového sourozence se i v Samohlásku počet dětí každý rok navyšuje. V roce 2018 jej navštěvovalo celkem 18 dětí, z toho jeden chlapec. Příští rok by se měli připojit další dva.

Repertoár sboru tvoří písně jednohlasé a dvouhlasé. Sbormistr skladby vybírá z youtube, většinou jsou to soundtracky z českých pohádek. Ty následně zaranžuje tak, aby se dětem dobře zpívalo. Krom svých aranžů vybírá z lidových písní, např. z úprav Jaroslava Krčka. Na klavír doprovází Jiří Ospalík.

Hlasovou přípravu sbormistr vede sám, věnuje jí až 40 minut z celkové zkoušky. Jeho hlavním cílem je v dětech probudit hudebnost. „Snažím se s nimi improvizovat. Nechci, aby zpívaly kuličky v notách, ale aby harmonicky cítily.“ Podle Jakuba Kacara

si děti z velkých sborů nosí dva zásadní zlozvyky: neumí se projevit a nemají vlastní barvu. Sbormistr to demonstruje na příkladu: „Maminka řekne, ať zazpívá, a dítě neumí zazpívat vlastním hlasem. Tomu se snažím vyhnout. Mně se líbí, že je každé dítě jiné. Není to sborový zvuk, nedemolují je sborovým zpěvem.“ (*dle ústního sdělení Jakuba Kacara*)

SamoHlásek koncertuje především na akcích ZUŠ Litoměřice a městských kulturních zařízení Litoměřice (Vánoční trhy, Velikonoční trhy apod.). Krom toho se účastní festivalu *Litoměřická notička*. (*dle ústního sdělení Jakuba Kacara*)

2.3.11 Máj

Již 59 let působí na Střední pedagogické škole J. H. Pestalozziho (dále jen SPgŠ) dívčí pěvecký sbor Máj. Založil jej roku 1959 PhDr. Slavoj Princ. Sám ho vedl až do roku 1971, kdy se k němu přidal PhDr. František Gaus. Oba sbormistři odešli v roce 1975 do důchodu a sbor nějakou dobu přecházel od jednoho sbormistra ke druhému. Bezvzládí ukončil v roce 1976 již zkušený sbormistr PhDr. Vladimír Frühauf. Střídavě mu pomáhali kolegové Jaroslav Švejda a Josef Šimek. Takto sbor úspěšně pracoval dlouhých třicet sedm let. Po Frühaufovi se sboru ujala Mgr. Dominika Valešková¹⁷ a do roku 2006 jej vedla společně s PhDr. Ondřejem Šedivým. V letech 2011-2016 byla hlavní sbormistryní Dominika Valešková, pomáhala jí Mgr. Eva Řebíčková¹⁸. Od roku 2016 Máj sbormistruje Eva Řebíčková, na klavír doprovází studentky SPgŠ. Sbor v minulosti korepetovaly Mgr. Marie Doubková a Mgr. Ludmila Landová. (*Frühauf, 1999*), (*DPS Máj, 2009*), (*Dívčí pěvecký sbor Máj*)

Máj je od svého raného mládí velice činný sbor. Již v roce 1961 se zapsal do sborového podvědomí reprezentací na *Celostátní soutěži mládežnických sborů* v Praze. Rok na to se stejné soutěže zúčastnil v Bratislavě. V letech 1969-1989 byl Máj oblíbeným nástrojem komunistické propagandy. Často vystupoval na politických akcích, jeho vývoj byl sledován. Sbor se přesto snažil udržet určitou uměleckou úroveň. Natáčel pro československou televizi, pravidelně se účastnil regionálních přehlídek dětských

---

¹⁷ Vystudovala Pedagogickou fakultu UJEP obor český jazyk/hudební výchova. Pracovala na SPgŠ v Litoměřicích, kde vedla sbor Máj. Nyní je ředitelkou ZUŠ Litoměřice a podílí se na sbormistrování ženského komorního sboru Cantica Bohemica. (*Mgr. Dominika Valešková*)

¹⁸ Vystudovala Pedagogickou fakultu UJEP obor hudební výchova. (*dle ústního sdělení Evy Řebíčkové*)

pěveckých sborů, a především vyhrával ocenění na *Soutěži dívčích sborů pedagogických škol ČSR* v Karlových Varech. (DPS Máj, 2009)

Po revoluci se sborový život výrazně proměnil. Otevřely se hranice a Máj okamžitě vyrazil do ciziny. Prvního zahraničního zájezdu se dočkal v roce 1990, kdy v belgického Neerpeltu vyhrál 1. cenu suma cum laude. V dalších letech cestoval po Evropě, vyrazil do Itálie (1998), Německa (1999) Francie (2007) a dalších zemí. Sborové cesty měly různé účely. Jezdil za spřátelenými sbory, na nesoutěžní festivaly, koncertní turné nebo soutěže. Sám Máj v roce 1994 založil sborový festival *Podzimní sborové dny*, který již hostil mnoho zahraničních sborů. Dnes jej má pod záštitou sbor Cantica Bohemica. Největším soutěžním úspěchem byla v roce 1998 získaná zlatá medaile na mezinárodní soutěži *Orlando di Lasso* ve Vatikánu. Jednou z posledních sborových výher bylo v roce 2008 umístění ve bronzovém pásmu na *Hudebním festivalu středních a vyšších odborných škol pedagogických* v Litomyšli. (DPS Máj, 2009)

V poslední dekádě sbor nesoutěží, vystupuje pouze na akcích pořádaných školou SPgŠ a MKZ Litoměřice. Sbormistryně Eva Řebíčková soutěžní ambice se svými předchůdci nesdílí a do zahraničí se se sborem také nechystá. Důvody k tomu má jednak finanční (dívky by si dle jejích slov cestu nezaplatily), tak časové. Sbor navíc takovým příležitostí nemá uzpůsobený repertoár a dle jejích slov by dívky o takovou zkušenost ani nestály. „Pamatuji si, jak jsme se drtily těžké skladby a jsem za tu zkušenost ráda. Ale v dnešní době to takhle tady dělat prostě nejde.“ (dle ústního sdělení Evy Řebíčkové)

Máj v současné době navštěvuje okolo 50 dívek. Sbor si mohou zvolit jako povinně volitelný předmět v rámci školní docházky. Hlasy ve sboru se dělí na soprán a alt. Zpěvačky se schází jednou týdně v čase odpolední výuky. Většina dívek dojíždí z okolních měst a vesnic (Ústí nad Labem, Děčín, Lovosice, Křešice...). Dívky často musí ze zkoušky odcházet dříve, aby stihly spojení domů. Finance ve sboru spravuje Občanské sdružení sboru Máj, z. s.

Repertoár sboru dříve tvořily především skladby lidového a duchovního charakteru. S příchodem Evy Řebíčkové do čela sboru přišla změna. V současné době sbor zpívá pouze úpravy zahraničních popových písní, které Eva Řebíčková shání na internetu. Na otázku, proč takto razantně zakročila v otázce repertoáru, odpovídá: „Holky

mi přestávaly chodit do sboru, nechtěly zpívat. Navíc mi říkali rodiče a známí dívek, ať už s nimi takové skladby nedělám, že u toho nevypadají hezky, že je vidět, že je to nebaví. A mně se popová muzika taky líbí, takže jsem neviděla důvod, proč u klasického repertoáru setrvávat.“ *(dle ústního sdělení Evy Řebíčkové)*

Sbor se zúčastňuje především akcí školy a města Litoměřice. Dívky zpívají v rámci závěrečných akademií školy, vystupují na vánočních a velikonočních trzích, na hasičských slavnostech. Mimo jiné také navštěvují domovy seniorů v Litoměřicích a v přílehlém okolí. *(dle ústního sdělení Evy Řebíčkové)*

2.3.12 Cantica Bohemica

Začátek komorního ženského sboru Cantica Bohemica se datuje na rok 2000. Čtyřicáté páté výročí sboru Hlásek tehdy do hlediště přilákalo bývalé členky dětského sboru. Koncert v nich probudil stesk po zpěvu a v hlavách se jim zrodil nápad založit ženský pěvecký sbor složený z bývalých členek sboru Hlásek a Máj. Obrátily se tedy na sbormistra Vladimíra Frühaufa s prosbou, zda by takový sbor nechtěl vést. On nabídku přijal, zpěvačky se během prázdnin seskupily a v září téhož roku proběhla první sborová zkouška. *(O sboru)* Od té doby sbor pracuje v téměř nezměněné podobě. Jediným rozdílem je, že se v roce 2016 se ke sboru připojila druhá sbormistryně Dominika Valešková. Korepetici sboru zajišťuje Pavel Šimberský, DiS.

V současné době ve sboru zpívá okolo 25 žen. Věkově je uskupení neomezené, průměr se pohybuje okolo 30-40 let. Hlasy se dělí na soprán 1, soprán 2, alt 1 a alt 2. Cantica Bohemica zkouší každou středu a jednou do roka vyjíždí na víkendové soustředění. Sbor doposud natočil jedno CD s názvem *Vlaštovky*, na které nazpíval cyklus skladatele Petra Ebena *O Vlaštovkách a dívkách*. Sborové finance zřizuje Občanské sdružení Cantica Bohemica, z. s., jehož předsedkyní je bývalá členka Pavla Beránková. *(dle ústního sdělení Jaroslavy Mlejnecké)*

Repertoár tvoří především skladby duchovní a písně lidové, často aranže sbormistra Vladimíra Frühaufa. Mezi zpívané autory patří Miroslav Raichl, Petr Eben, Leoš Janáček, Georg Friedrich Händel, Orlando di Lasso, Wolfgang Amadeus Mozart, Walter Hensel a další. *(Repertoár)*

Soutěžím Cantica Bohemica příliš neholduje, přesto má na kontě několik hezkých umístění. Prvním bylo v roce 2004 absolutní vítězství na soutěži vánoční a adventní hudby *Pražské Vánoce*. (Hančová, 2012) Dalším úspěchem byla zlatá medaile na olomoucké *Musica Religiosa* (2007) a o rok později 1. cena z pražské soutěže *Musica Sacra*, včetně ocenění laureát festivalu. Naposled zpěvačky soutěžily v roce 2009. Zavítaly do Itálie na festival *In Canto sul Garda*, kde se umístily ve zlatém a stříbrném pásmu. (*Cantica Bohemica*)

Komorní sbor se ve své činnosti věnuje především koncertům, přátelským sborovým výměnám a nesoutěžním festivalům. Prvním takovým byl v roce 2005 italský *Cori di Europa*, kam sbor znovu zavítal ještě o šest let později. Následovaly *Dny česko-německé kultury* (2006), *Mednarodni Pomladi festival petja* ve Slovinsku (2015) a vlastní festival *Podzimní sborové dny*, který Cantica Bohemica převzala po litoměřickém sboru Máj. Další vlastním festivalem, na kterém spolupracuje se žáky ZUŠ Litoměřice, je *Smetanův Kamýk*. Nesoutěžním jednodenním festivalem, který spojuje ženské a smíšené sbory v ústeckém regionu, je *Setkání sborů UČSP*. I toho se Cantica Bohemica již několikrát účastnila a sbormistr Vladimír Frühauf se aktivně podílel na jeho chodu. (*Ježil*)

Nejvíce sborových přátel mají zpěvačky v Německu, Itálii a ve Slovinsku. Ke sborové výměně se slovinskými kolegy došlo v minulosti již třikrát, naposledy v roce 2017. Krom těchto zahraničních států zpěvačky navštívily také Švýcarsko, kam se vydaly na koncertní turné po švýcarských domovech důchodců.

Koncerty jsou pro Canticu Bohemicu stěžejní. V domovském městě Litoměřice a jeho přilehlém okolí jich pořádá několik desítek do roka, buďto v rámci již zmíněných festivalů, nebo ku jiným slavnostním příležitostem. Takovými jsou například vánoční zpívání. Jedno sbor pořádá 24. 12. na Mírovém náměstí v Litoměřicích, druhé 26. 12. v kostele Všech svatých. Další jeho vánoční koncerty probíhají na vesnicích a městech v okolí (Ploskovice, Libochovany...). V roce 2012 sbor oslovila vedoucí Nadačního fondu Hanse Krásy v Terezíně, aby reprezentoval ČR na charitativním koncertě v Berlíně. Výtěžek z koncertu putoval na opravu varhan do Terezína. (*Cantica Bohemica*) V roce 2014 si sbor zazpíval po boku houslového virtuóza Václava Hudečka na *Litoměřických svátcích hudby*. (2. ročník *Litoměřických svátků hudby*) Po celý rok zpívá v domovech pro seniory a v letní sezóně se sboristky zapojují do festivalového sboru.

Oblíbenými českými skladateli sbormistra Vladimíra Frühaufa jsou krom Bedřicha Smetany, kterého sbor oslavuje na festivalu *Smetanův Kamýk*, také Petr Eben a Bohuslav Martinů. Na jejich počest uspořádala Cantica Bohemica koncerty v letech 2009 – Pocta Petru Ebenovi a 2010 – Pocta Bohuslavu Martinů. (*Napsali o nás*)

3 Nejvýznamnější sborové akce

3.1.1 Litoměřická notička

Od roku 1996 pořádá ZŠ Boženy Němcové, škola s rozšířenou výukou hudební výchovy, nesoutěžní festival dětských pěveckých sborů *Litoměřická notička*. Na inspirativním hudebním setkání každý rok zpívají nejen litoměřičtí rodáci, ale i sboristé z širokého okolí. Dvoudenní sborový slet probíhá v jarních měsících a obvykle jej navštíví kolem dvaceti různých sborů.

Festival je rozdělen do tří koncertů. První den dopoledne se v prostorách varhanního sálu ZŠ Boženy Němcové koná zahajovací ceremoniál. Na něm vystupují hudební tělesa spolupracující se školou: školní orchestr, přípravné sbory Pánů kluků či přípravky dívčího sboru Puellae cantantes. Tentýž den večer zpívají domácí sbory, případně festivaloví hosté (v minulosti např. sbory Iuventus, gaude! z Jablonce nad Nisou nebo Bruncvík z Prahy) na Mírovém náměstí v kostele Všech svatých. Druhý den na varhanním sále probíhá koncert všech přihlášených účinkujících. Posledního ročníku se v roce 2018 zúčastnil rekordní počet sborů – celkově 27. (*LITOMĚŘICE: Litoměřická notička 2018*), (*Hančová, 2012*)

Počínaje rokem 2016 se nesoutěžní festival poprvé spojil s regionálním kolem soutěže dětských a středoškolských pěveckých sborů, které do té doby probíhalo v Chlumci. Na průběhu festivalu se nic nemění. Sbory se mohou nebo nemusí přihlásit do soutěže a své výkony si nechají zhodnotit odbornou porotou. V případě úspěchu se proboují do *Celostátní přehlídky dětských pěveckých sborů* nebo do *Celostátní přehlídky středoškolských pěveckých sborů*. Soutěž a festival probíhají současně. (*Propozice soutěže*)

Pravidelnými účinkujícími festivalu jsou litoměřické Bobulky, Kluci, Barvičky, Modrásci a další přípravné sbory Pánů kluků a Puellae cantantes. Z přilehlých měst a vesnic jsou to např. Kořata z Lovosic, Dětský pěvecký sbor z Velkého Března, Perlička

z Mostu, N.T.C. Rumburk, Cvrčci z Roudnice nad Labem, Sluníčko z Křešic či festivalový veterán žalhostický Vinohrádek. (*Hančová, 2012*), (*Zika*) Kromě českých sborů festival *Litoměřická notička* v minulosti hostil také sbory z Ruska, Německa, Číny, Kanady a Slovenska. (*Kupka*)

3.1.2 Podzimní sborové dny

Letos je tomu 24 let, co Vladimír Frühauf a Marie Doubková, vedoucí sboru SPgŠ Máj, založili mezinárodní festival Podzimní sborové dny. Jeho vzniku předcházely zahraniční zájezdy, kde dívky v 90. letech sbíraly první opravdové sborové zážitky. Po návratu domů všichni litovali, že si to ostatní litoměřičtí rodáci neprožili s nimi. Chtěli se o svou zkušenost podělit, a tak se za jejich přispění zrodil festival, na kterém vždy zazpívá alespoň jeden zahraniční sbor. V roce 2004 převzal od Máje festival ženský komorní sbor Cantica Bohemica, který jej zaštiťuje dodnes. (*Cantica Bohemica*)

Festival probíhá začátkem října a je rozdělen do dvou částí. Na jednom koncertě se zpívají písně světské, druhý je zaměřen na duchovní tvorbu. Zpívá se po celém ústeckém kraji. Sakrálními díly sbory v minulosti rozezněly kostely a chrámy v Ústí nad Labem, Roudnici nad Labem a samozřejmě v Litoměřicích. Světské skladby si fanoušci mohli již několikrát poslechnout na zámku v Ploskovicích, Libochovicích či ve varhanním sále ZŠ Boženy Němcové. (*Hozmanová*)

Na festivalu se podílely desítky sborů z České republiky. Mezi nimi Cantica Bohemica, Máj, Hlásek, PSLU, Páni kluci, Syrinx, Melodie Libochovice, Brixihovo pěvecký sbor z Teplic, Lucky Voice Band z Prahy či jaroměřský mužský sbor Cantus. Pozvání z ciziny již přijalo několik sborů slovinských: mužský sbor Srečko Kosovel Ajdovščina, smíšený komorní sbor Obalca, a německých: Femmes Vocales, Salto Vocale, Winzerchor, Gospel Chor St. Afra. (*Hozmanová*)

Účinkující na koncertech vystupují se svými nacvičenými skladbami. Na závěr programu si všichni sboristé společně zazpívají několik písní.

3.1.3 Smetanův Kamýk

Komorní festival, který oslavuje jubilejní výročí narození a úmrtí Bedřicha Smetany, vznikl v roce 1994. Vymysleli ho tehdejší učitelé SPgŠ Jaroslav Švejda a Vladimír Frühauf. Chtěli vzdát holt mistrově památce. Smetana ve vesnici Kamýk

nedaleko Litoměřic pobýval, byl zde na svatební cestě se svou druhou ženou Betty. Skladatel má ve vesnici svou pamětní místnost a na domě, kde přebýval, také pamětní desku. Festivalu se pravidelně účastní ženský komorní sbor Cantica Bohemica, často ve spolupráci s litoměřickými žáky ZUŠ. Zpívají se Smetanova nejznámější díla pro ženské sbory – Má hvězda, Západ slunce nebo Letěla bělouňka holubička. (*Cantica Bohemica*)

3.1.4 Velký letní koncert

Podnět ke vzniku festivalového sboru a s ním spojeného koncertu dali dva litoměřičtí hudebníci – dirigent Jiří Knotte a sbormistr Roman Pallas. V Litoměřicích viděli potenciál v široké sborové základně a chtěli jej využít. A tak vymysleli projekt, který by spojoval všechny amatérské sboristy z Litoměřic a okolí. Vizi přednesli městu, které se přislíbilo, že je finančně podpoří. Slovo dalo slovo a Velký letní koncert byl na světě. V rámci Litoměřického kulturního léta se tak posluchači už čtyřikrát mohli těšit unikátní hudební podívané.

První ročník proběhl v létě roku 2014. Koncert se konal pod širým nebem na Mírovém náměstí v Litoměřicích. Festivalový sbor zde doprovázela Severočeská filharmonie. Se zpěváky nacvičila kantátu Carla Orffa Carmina Burana. Sóla si zazpívala Jana Červinková, Ivan Kunsjer a Pavel Baxa. Na podiu se sešlo kolem dvě stě zpěváků. (*Břeňová*)

Druhý ročník se nesl v opravdu slavnostním duchu. Sbor se Severočeskou filharmonií na Mírovém náměstí uvedl různé operní árie. Společně hudebníci dali zaznít např. nejznámější části opery kníže Igor – Borodinovým Poloveckým tancům, potom Dvořákovým Květiny bílé po cestě z opery Rusalka, Smetanovu Proč bychom se netěšili z Prodané nevěsty a árii Brindisi z opery La Traviata od Giuseppe Verdiho.

Třetí ročník festivalový sbor nezpíval. Zastoupili jej litoměřičtí Páni kluci, Pueri Gaudentes z Prahy a Bonifantes z Pardubic. Koncert se konal v litoměřickém letním kině. Tyto tři chlapecké sbory spolu s Královéhradeckou filharmonií uvedly vybrané Dvořákovy Moravské dvojzpěvy, část kantáty Carmina Burana a skladbu Gloria od žijícího skladatele Johna Ruttera. Zlatým hřebem večera byla premiéra kantáty „Bez konce láska je“ skladatele Jana Jiráka. Se sbory nacvičoval sbormistr Václav Hanč, taktovky se ujal Jan Míšek. (*Štok*)

Čtvrtý ročník opět vystoupil festivalový sbor s Karlovarským symfonickým orchestrem. Na rozdíl od předchozích let se tentokrát zaměřil na hudbu populární, jazzovou a swingovou. V litoměřickém letním kině si diváci poslechli Rhapsody in Blue od George Gershwin, kde svým výkonem okouzila klavíristka Marie Al-Ashhabová. Dále zazněly různé filmové a muzikálové melodie: Hallelujah od Leonarda Cohena, Mít rád bližního svého a písně z muzikálu Phantom opery, obojí od Andrew Lloyd Webbera. Hvězdou večera byla zpěvačka Bára Basiková. Zazpívaly zde i méně známé zpěvačky, litoměřické Daisies, písně Jaroslava Ježka. *(Beneš)*

4 Závěr

Bakalářská práce podrobně popsala veškeré sborové dění ve městě Litoměřice. V začátku je vysvětleno, jak a proč sbory v Litoměřicích vznikly. Dále práce pojednává o jednotlivých pěveckých sborech a postupně odkrývá jejich vzájemné vazby a úzkou spolupráci. Zároveň poukazuje na propojení místních pěveckých sborů s hudebními tělesy a osobnostmi po celém světě.

Text v několika částech demonstruje, jak velký vliv mají pěvecké sbory na místní kulturu. Z obsahu je patrné, že sborové události mají výsadní roli a neustále formují hudební vyžití v okrese Litoměřice.

Rozhovory, které jsou umístěny v příloze, dopomohou k utvoření celkového obrazu, a ačkoliv nenesou stěžejní vypovídající hodnotu, mohou šikovně doplnit chybějící informace, jež nezazněly v samotné práci. Všichni sbormistři a zpěváci, kteří se na nich podíleli, odpověděli na osobní otázky, které by jinak zůstaly veřejnosti skryty. Umožnili tak čtenáři ještě hlouběji proniknout do vnitřních sborových záležitostí.

Práce Pěvecké sbory v Litoměřicích dokazuje, že i na malém městě může vzniknout široká sborová síť, která dosahuje vysoké umělecké úrovně

4.1 Seznam použitých informačních zdrojů

AKADEMICKÉ PRÁCE

KUŽELA, Michal, 2010. *Doc. Paedr. Mikuláš Popovič - hudební pedagog*. Ústí nad Labem. Diplomová práce. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Vedoucí práce prof. PhDr. Josef Říha

HANČOVÁ, Barbora, 2015. *Srovnání práce chlapeckého a dívčího sboru na jedné škole*. Ústí nad Labem. Diplomová práce. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Vedoucí práce doc. PhDr. Ivana Ašenbrenerová, Ph.D.

HANČOVÁ, Barbora, 2012. *Sborové osobnosti na Litoměřicku*. Ústí nad Labem. Bakalářská práce. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Vedoucí práce doc. PaedDr. Vladimír Kuželka.

HANČOVÁ, Barbora, 2013. *Páni kluci - chlapecký pěvecký sbor*. Ústí nad Labem. Bakalářská práce. Univerzita Jana Evangelisty Purkyně. Vedoucí práce doc. PaedDr. Vladimír Kuželka

WEBOVÉ ČLÁNKY

BERÁNKOVÁ, Michaela, Vladimír Frühauf. *Hudební rozhledy* [online]. 4. 11. 2017 [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <https://www.hudebnirozhledy.cz/2017/11/04/vladimir-fruhauf/>

KUŽELKA, Vladimír, Dnes slaví osmdesátiny pedagog a sbormistr Tomáš Fiala. *České sbory.cz* [online]. 20. 8. 2013 [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=2193>

HOZMANOVÁ, Eva, Na 3. koncertě komorní hudby zazpívá sbor HAPPY VOICES. *Litoměřicko24.cz* [online]. [cit. 2018-07-10]. Dostupné z: <http://litomericko24.cz/2016/02/16/na-3-koncerte-komorni-hudby-zazpiva-sbor-happy-voices/>

HOZMANOVÁ, Eva, Jablko nepadá daleko od stromu. *Lovosický dnešek* [online]. květen 2017 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: http://web.meulovo.cz/dnesek/2007/0705_01.html

SEIMLOVÁ, Anna, Advent v Hradu ozdobí Svatováclavská koruna. *E-region.cz* [online]. 22. 11. 2014 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.e-region.cz/magazin/22112014-advent-v%C2%A0hradu-litomerice-ozdobi-svatovaclavska-koruna>

KAPAROVÁ, Jarmila, Tříkrálový koncert a žehnání koledníků. *Charita Česká republika* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://old.dchltm.cz/zpravy.php?id=090100>

Chrámový sbor, In: *Svaty-stepan.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.svaty-stepan.cz/chramovy-sbor/>

MICHÁLKOVÁ, Jana, Litoměřický chrámový sbor. *BISKUPSTVÍ LITOMĚŘICKÉ* [online]. 21. 12. 2009 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.dltm.cz/litomericky-chramovy-sbor>

Sedmikrásky, *Puellae.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
http://www.puellae.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=129&Itemid=102

Barvičky, *Puellae.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
http://www.puellae.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=50&Itemid=61

Modrásci, *Puellae.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
http://www.puellae.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=65

Mgr. Alexandra Pallasová, *Zuš Litoměřice* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
<http://www.zusltm.cz/index.php/component/content/article/35-ucitele/67-mgr-alexandra-pallasova?Itemid=101>

Mgr. Adolf Škarda, *Zuš Litoměřice* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
http://www.zusltm.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=75:kral-ubu&catid=17:mladivadlo&Itemid=110

Mgr. Dominika Valešková, *Zuš Litoměřice* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
<http://www.zusltm.cz/index.php/component/content/article/35-ucitele/77-mgr-dominika-valeskova?Itemid=101>

Puellae cantantes, *Puellae.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
http://www.puellae.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=54&Itemid=65

Puellae cantantes, *Puellae.cz* Dostupné z: <http://www.puellae.cz/>

Roman Pallas, *Music Base* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z:
<https://www.musicbase.cz/skladatele/721-pallas-roman/>

VONDROVÁ, Iva, Od dirigování si nejraději odpočinu u klavíru. *Překvapení.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: https://prekvapeni.kafe.cz/magazin/pribehy/ze-zivota/od-dirigovani-si-nejradeji-odpocinu-u-klaviru_1311.html

STRNAD, Radek, Litoměřický sbor Páni kluci slaví 20. výročí. *ÚSTECKÝ deník.cz* [online]. 29. 5. 2013 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: https://ustecky.denik.cz/kultura_region/litomericky-sbor-pani-kluci-oslavi-20-vyroci-20130529.html

Jirkovský Písnovar 2009: Výsledková listina, *Jirkovský Písnovar* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.jirkovskypisnovar.cz/cz/historie/jp-2009>

Dívčí pěvecký sbor Máj, *Střední škola pedagogická, hotelnictví a služeb Litoměřice* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://sslitomerice.cz/joomla/index.php/divci-pevecky-sbor-maj/27-divci-pevecky-sbor-maj>

O sboru: Historie Cantica Bohemica v Litoměřicích, *Ženský komorní sbor CANTICA BOHEMICA Litoměřice* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.canticabohemica.cz/osboru.php>

Repertoár, *Ženský komorní sbor CANTICA BOHEMICA Litoměřice* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.canticabohemica.cz/repertoar.php>

Cantica Bohemica: ženský sbor, *České sbory.cz* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.ceskesbory.cz/02-01-detail.php?id=676>

JEŽIL, Pavel, *Setkání sborů UČPS Ústeckého kraje* [online]. 20. 7. 2011 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.ceskesbory.cz/01-01-clanek.php?id=1945>

2. ročník Litoměřických svátků hudby, *Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích* [online]. 2014 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.galerie-ltm.cz/clanek.php?aid=437>

Napsali o nás: "Pocta Bohuslavu Martinů", *Ženský komorní sbor CANTICA BOHEMICA Litoměřice* [online]. 15. 4. 2010 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.canticabohemica.cz/napsali.php?id=9>

ZIMMER, Miroslav, Napsali o nás: Pocta Mistru Ebenovi. *Ženský komorní sbor CANTICA BOHEMICA Litoměřice* [online]. 20. 5. 2009 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://www.canticabohemica.cz/napsali.php?id=4>

Propozice soutěže, *Litoměřická notička 2018* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://sites.google.com/skolabn.cz/noticka/propozice-sout%C4%9B%C5%BEE>

ZIKA, Tomáš, Festival Litoměřická notička: 21. ročník Litoměřické notičky. *Základní škola Litoměřice, Boženy Němcové 2: Harmonická škola* [online]. [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.skolabn.cz/stranka/festival-litomericka-noticka>

KUPKA, Mgr. Josef, Litoměřická notička je dvacetiletá. *Litoměřicko24.cz* [online]. 26. 4. 2016 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://litomericko24.cz/2016/04/26/litomericka-noticka-je-dvacetileta/>

BŘEŇOVÁ, Eva, Jedinečný zážitek slibuje Carmina Burana. *Litomerice.cz* [online]. 13. 8. 2014 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.litomerice.cz/aktuality/2067-jedinecny-zazitek-slibuje-carmina-burana>

ŠTOK, Jan a Radek STRNAD, Jedinečný zážitek slibuje Carmina Burana. *LITOMĚŘICKÝ deník.cz* [online]. 18. 8. 2016 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: https://litomericky.denik.cz/kultura_region/velkolepy-koncert-sboru-o-120-clenech-se-uskutecni-tuto-sobotu-v-letnaku-20160818.html

BENEŠ, Václav, Střelecký ostrov v Litoměřicích bude opět dějištěm Velkého letního koncertu. *Litoměřicko24.cz* [online]. 8. 8. 2017 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <http://litomericko24.cz/2017/08/08/strelecky-ostrov-v-litomerich-bude-opet-dejistem-velkeho-letniho-koncertu/>

YOUTUBE

LITOMĚŘICE: Litoměřická notička 2018, In: *Regionálnitelevize.cz* [online]. 4. 4. 2018 [cit. 2018-07-11]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?v=C9gJmEAdIRA>

SBOROVÉ BROŽURY

PROTIVA, Ing. arch. Václav, ed., 2000. *45 let: Pěvecké sdružení litoměřických učitelů*. TVRDÍK studio.

DISMANOVÁ, Vlasta, PROTIVA, Ing. arch. Václav, ed., 2000. *45 let: Pěvecké sdružení litoměřických učitelů*. TVRDÍK studio.

PROTIVA, Ing. arch. Václav, ed., 2005. *50 let: Pěvecké sdružení litoměřických učitelů*.

SKÁLOVÁ, Zdena, PROTIVA, Ing. arch. Václav, ed., 2000. *45 let: Pěvecké sdružení litoměřických učitelů*. TVRDÍK studio.

FRÜHAUF, PhDr. Vladimír, ed., 1999. *DÍVČÍ PĚVECKÝ SBOR MÁJ - 40 LET: SPgŠ J.H.PESTALOZZIHO LITOMĚŘICE*. Moravskotřebovská tiskárna.

DPS MÁJ, ed., 2009. *MÁJ 50: DÍVČÍ PĚVECKÝ SBOR 1959 - 2009*. SPgŠ Litoměřice.

ÚSTNÍ SDĚLENÍ

Dominika Valešková, Jindřiška Bohatová, Vladimír Frühauf, Jana Chobotská, Jaroslav Pulda, Marcela Puldová, Václav Hanč, Alexandra Pallasová, Roman Pallas, Jitka Šindelářová, Jaroslava Mlejnecká, Jiří Knotte, Johana Petrovičová, Barbora Härtingová starší, Jiří Hälbig, Eva Řebíčková, Klára Kacarová, Barbora Maligová

4.2 Seznam příloh

1. Rozhovory – textová příloha